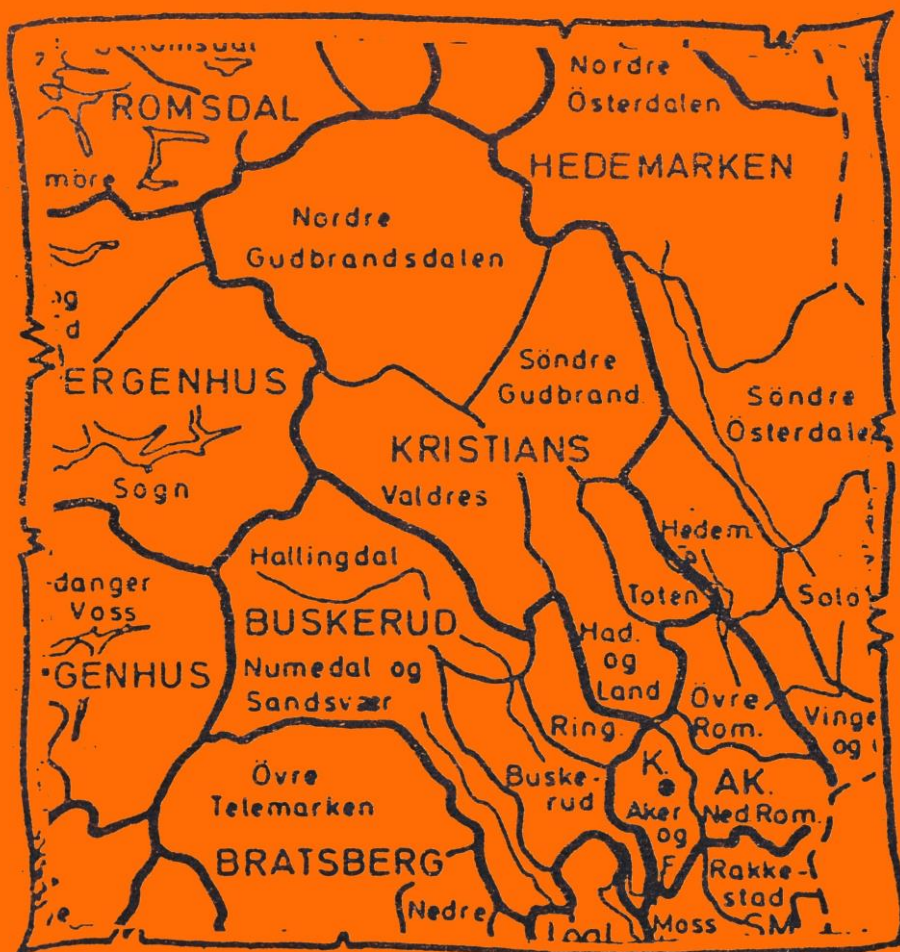

Tids-skrift

FOR VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG

NR 3. 1985 ARG. 3. Pris Kr. 12,00

Vi tilbyr alle- nåværende og nye lønnskonto- og
honnørkontokunder

30.000 i PERSONLÅN eller
10.000 i PERSONKREDITT

HARDTSLÅENDE ARGUMENTER

FOR LØNSSKONTO / HONNØRSKONTO I

**Sparebanken
Vestoppland**

- VI SPØR DEG IKKE
HVA PENGENE
SKAL BRUKES TIL
- ENKEL SØKNAD
- RASKT SVAR

Sparebanken Vestoppland

...er til å snakke med

MØTEPROGRAM FOR LOKALLAGENE HØSTEN 1985.

Jevnaker: Torsdag 22 aug Torsdag 17 okt
 " 19 sept " 21 nov.

Møtested: Toso skole Kl. 18.00

Kontaktperson: Liv Kari Sogn Øiom Jevnaker.

Gran: Torsdag 12 sept Torsdag 14 nov.
 " 10 okt

Møtested: Gran ungdomsskole Kl. 19.00

Kontaktperson: Hans M. Næss Gran.

Land: Mandag 16 sept Mandag 11 nov
 " 14 okt

Møtested: Biblioteket på Dokka Kl. 19.00

Kontaktperson: Tormod Grønland Torpa

Gjøvik/Toten:

5. september : Vi møtes på Eiktunet 2:
 Lissie Norland orienterer, bl.a. om
 slektshistoriske kilder.

3. oktober : Finneinnvandring i Oppland,
 ved Odd Rognlien.

7. november : Glassverksslekter i Biri, Gjøvik og
 Jevnaker, ved Arne I. Brorson.

5. desember : Husmannsslekter i Biri,
 ved Bjørn Herberg.
 Dessuten valg av styre for lokallaget.

OBS. Alle møter, unntatt 5. september, er på Gjøvik
bibliotek kl. 18.30 (1/2 7).

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266

2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 80.- pr år.
(Første medlemsår kun kr. 50.-)

Lagets tidsskrift kommer 4 ganger i året.

<u>Annonsepriser:</u>	1 gang	4 ganger
1/2 side.....	kr 150.-	kr. 500.-
1/1 "	" 300.-	" 1000.-
Bakside	" 500.-	" 1400.-

Neste nummer av tidsskriftet kommer ut
ca. 1 desember.

Siste frist for innlevering av stoff til
dette nummer er 15 oktober.

Hovedstyre:

Formann: Ole M. Granum

Nestformann: Arne Amundgård

Kasserer: Fredrik Dyhren

Sekretær: Jan E. Jaatun

Styremedlemmer: Bjørn Bakke Hans Næss,

Leif A. Wien og Per Ole R. Olsen.

Bladstyre: Arne Amundgård, styrer. Reidar Reinsvoldsveen,
Kari Nordal, John Brandrud.

INNHold:

Møteprogram for lokallagene.....	Side	3
Lagsnytt.....	"	6
Paal Halfuerson og garden Gjærdalen i Torpa.....	"	8
Finneslekt fra Blili, Eina	"	11
Finneslekt på Blili.....	"	12
Når brikker faller på plass	"	19
Forskere i mellom.....	"	20
Årbok for Glåmdalen	"	21
Slektstavler, biografier, nekrologer.....	"	22
Litt om Lofsvold, Gran, Hadeland.....	"	28
Series Pastorum Hofuiensis III	"	31
Politimesteren i Christiania.....	"	39
Klokkenes ringen.....	"	40
Norsk Slektskalender 1-3	"	43
Personalhistorisk Bidrag osv.	"	43
Dokumenter på Bjørnstad i Ø. Toten	"	44
1683.....	"	46
Nyttig bok fra Land	"	47
"Je fant, je fant", sa Askeladden.....	"	48
Frå Statsarkivet i Hamar.....	"	49
Eiere av garden Tingelstad i Brandbu.....	"	50
Eiere av garden Moger i Gran	"	50
Klæstad-slekt, Gran, Hadeland.....	"	53
Spinkle opplysninger i kirkeboka	"	55
Skifte på Dotset, Toten, 1772	"	56
Av malerslekt.....	"	58
Bjørn Lomsdalen, Land, bedrifter og aner.....	"	60
Leffelmann	"	62
Nyttig bok	"	64
Totninger som reiste langt	"	65
Hva vil skje med Totens Bygdebok?.....	"	70
Spørsmål og svar	"	71
Komplett mikroutgave av "Nordmændene i Amerika".....	"	74

LAGSNYTT

Vi ønsker vel møtt til en ny høstsesong, møteprogrammet i høst inneholder hele 14 møter i våre lokallag, på de fleste av møtene vil det være foredragsholdere som vil belyse forskjellige sider av slektshistoriske emner.

Også i år deltok vi på Totenmarken med en egen stand og interessen for vår hobby var stor, vi fikk en fin tilgang av nye medlemmer.

Vår felles museumstur ble avvirket på Toten Museum 2 juni i et strålende sommervær, etter en omvisning i museumsanlegget holdt bygdebokforfatter Svein Erik Ødegaard et foredrag om embetsmenn og embetsmannsslektene på Toten, dette foredraget kommer i et senere nummer av vårt tidsskrift.

Som det vil fremgå av en artikkel i dette tidsskrift så sluttet bygdebokforfatteren for Toten, Svein Erik Ødegaard i sitt arbeid på Toten Museum 1 juli, for å gå over til en ny stilling utenfor vårt distrikt. For alle oss som har hatt gleden av å lese det første bindet av Totens gård og slektshistorie,

(Totens bygdebok IV Totenvika) vet å sette pris på det enestående arbeid Ødegaard har lagt ned på det slektshistoriske området på Toten.

Neste nummer av vårt tidsskrift skal trykkes i offset og vi må derfor ha materiale som skal med til dette nummer inn tidligere enn normalt, se eget oppslag om dette.

I forbindelse med 75 års jubileet for bygdelagene til Hadeland, Land og Toten i USA sendte vi et hilsningstidsskrift til lagenes jubileumsfest som ble avholdt i Moorhead i Minnesota 27-29 juni. Dette ble meget vel mottatt og deler av dette materiale vil bli tatt inn i lagenes publikasjoner.

Manntallene for 1664 for Valdres er under arbeid og vil bli ferdiggjort i løpet av høsten/vinteren.

Kopieringen av kirkebøkene for Biri er nå inne i slutfasen og vi vil da ha tilgjengelig kirkebokmateriale fra dette distrikt for tidsrommet 1814 til 1890 med unntak av perioden 1855-1876 da kirkeboken for denne periode er gått tapt. For denne perioden har vi fått kopiert en del lister med opplysninger om fødsler, død og giftermål, disse er svært ufullstendige, men kan være til en viss hjelp.

Vi ønsker vel møtt på møtene våre i høst.

SLEKTEN

MICHALSEN: SLEKTEN, INNFØRING I ÆTTEGRANSKING

LÆREBOK+ARBEIDSBOK: 174.-

SLEKT OG FAMILIE, WENCA: 75.-

SLEKTBOKEN, DAM: 68.-

ANESIRKEL: 12.-

ANETAVLE: 4.-

STAMTAVLESKJEMA: 15.-

VI KOPIERE OG BINDER INN SMÅ OG STORE

"AVHANDLINGER" (A4 FORMAT I SMÅ OPPLAG)

 Brandbu
BOKHANDEL
2760 BRANDBU

Tlf. (060) 34970

Paal Halfuerson og garden Gjærdalen i Torpa

Av Kari Nordal

I manntallet for 1666 ser vi at brukeren i Gjærdalen (Jærdalen) heter Nils Reiersen, og at han har en sønn, Nils, som er 5 år. Nils Reiersen fikk odelsskjøte på "5 løboell i Jærdalen", som han hadde kjøpt av Olle Nederschagger for 25 Rdl. i juni 1666. Flere opplysninger om denne Nils og hans opprinnelse er vanskelig å finne. Et kjøte fra 1691 gir noen opplysninger. Det er Nils Reiersens arvinger som overdrar garden og vi forstår at: Eldste arving med odel er ei kvinne med det vanskelige navnet Ippalona Christensdatter (Appalona - Ppalona - Pauline?) Dette kan bety at Nils sannsynligvis har giftet seg til garden med ei enke som først var gift med en Christen. Vi antar at dette kan ha vært ca. 1660.

1. (I)Ppauline? Christensdatter er gift med Svend Reiersen Bache i Snertingdalen.

2. Neste arving er Berithe Nilsdatter, som får garden sammen med sin mann Paal Halfuorsen. Paal må betale 6 rdl. til Ppalona og Svend for odelsretten.

3die datter er Karen Nilsdatter g.m. Christopher Christophersen Ullenshagger, Vest Torpa.

4de. datter er Lucia Nilsdatter g.m. Ole Østensen Schjørlien. Sønnen Nils f. 1661 vokste antagelig ikke opp.

Paal Halfuerson heter altså mannen som overtar garden i 1691. Han må imidlertid ha vært her før den tid, da første barn er født i 1683. Dette stemmer og med den muntlige overføring som sier at: "Omkring 1680 bodde det en mann i Gjærdalen som hette Paal". Paal må være en "fargerik" person som er blitt husket gjennom flere hundreår. Han kom antagelig fra Etnedalen. Han har en bror, Ole, på garden Kringle. Ole ble senere verge for hans barn. Paal greier å lage et "kaksebruk" av denne garden som ligger så langt fra allfarveg. I den grenda som kalles "Vestergarda" i Torpa. I gammel tid var det nokså øde her i disse dype skogene, bare fire gardar, Gjærdalen, Jøranli, Skiørli og Bjørke. Langt var det gardimellom og. Men her var høgt og fritt i de solrike sydvendte bakkene ned mot elva Gjæra. Denne elva kommer

fra sjøen Garin i Etnedalen, i åstraktene mot Torpa. Her var det skog, vidder og uendelige beitestrekninger, fisk og vilt. Man høstet av naturens herligheter såvel som av det garden gav. Så var det og et fritt og stolt og sterkt folk som levde her. Og Paal var den som tok seg de friheter han ville. Han får dom for å ha drevet for hardt i sameieskogen. Han må bøte for å ha tatt never og annet virke i annen manns skog. Han får dom for å ha vært brutal mot ei stakkers gjæterjente. Historien om hans død er slik:

Paal ville gjerne ha delt sameieskogen, men det ville de andre brukerne ikke være med på. En gang de var ute og fløtte tømmer over Lisjøen, falt Paal utfor tømmerflåten. Han druknet, da de som var med ikke hadde noen interesse av å redde ham. Dette var i 1698. - Paal Halfuerson og Berithe Nilsdatter hadde sju barn:

1. Anne f. 1683, antagelig gift til Etnedal. I 1733 er Tor Olsen Midtfield hennes verge.
2. Nils f. 1686.
3. Berithe f. 1688, får et barn, Hans, med Ole Johnsen Bjørke i 1717. De gifter seg og blir brukere i Bjørke. Det er mulig at Berit Olsdatter f. 1722 kan være deres datter.
4. Hans f. 1690. Brødrene Nils 24 år og Hans 20 år druknet i 1710.
5. Nils f. 1694.1 1720 får han et barn, Hans, med Berit Olsdatter Ullensagger i Vest Torpa.
6. Ingebor f. 1695, gift med enkemann Peder Mikkelsen Finden Midtre. 1 datter Berthe g.m. Johannes Larsen Haug, Aust Torpa, stor etterslekt.
7. Marit f. 1697. Hennes verge er Ole Christoffersen Frøsli, Vest Torpa, antagelig gift dit.

Dette er de sparsomme opplysningene vi har om denne søskenflokk. Berithe Nilsdatter gifter seg så med Ole Haldorsen Nordre Felde, og de får to sønner:

I. Haldor Olsen Gjærdalen f. 1700 død 2/2 1775, gift med Marthe Nilsdatter fra Østre Finden. Barn:

1. Ole f. 1729 begravet 6/3 1775, bruker fra 1765.
2. Berit f. 1734 død 29. september 1807 og g. 1. m. Amund Johnsen Vildberg og g. 2. m. Ole Knudsen N. Kind. Stor etterslekt, brukte Østre Finden.

3. Peder Haldorsen f. 1736 død 1801 g.m. Dorthe Eriksdatter, tok over garden etter sin bror i 1775.

II. Paavel Olsen 1702-1763 gift med Guri Knudsdatter Jøranli f. 1711. Disse to tok sannsynligvis over Bjørke etter tanten Berithe og hennes mann Ole Johnsen. Paavel kaller seg noen ganger Jøranli og noen ganger Bjørke. De får disse barn:

Ole Povelsen f. 1735. Barn: Nils f. 1757 og Guri?.

Knud Povelsen f. 1737

Ingeborg Povelstr. f. 1744

Guri Povelstr. f. 1756.

Lisbeth Povelstr. f. 1758.

Folketellinga 1801

I Gjærdalen er det Peder Haldorsen og Dorthe Eriksdatter som var brukere og deres barn var:

Haldor f. 1777, Siri f. 1778, Marthe f. 1780, Erik f. 1783, Ole f. 1786, Kristine f. 1790.

Dette kan være noe "å spinne videre på" for den som vil lete etter aner. Vi må anta at mange etterkommere finnes rundt om både i Torpebygdene og ellers.

TILLEGG: Om navnet Ippalona

Vi finner to navn i leksikon som kan lignes med dette:

1. Det er Appolona, romersk martyr, tannlegenes skyts-helgen. Det er lite sannsynlig at dette er samme navn.

2. Det andre er det russiske mannsnavnet Ippalon - Ippalonov. På russisk settes endelsen a for å få illustrert en hunkjønnsform. - Eksempler:

Ippalonova. Vi går ut fra at i-en er nesten stum. Ppaldnå, Palova, Pavlova - vanlig russisk kvinnenavn.

La oss forsøke med dette navnet. Ippalona - husk stum i Ppalona. Et navn lyder i dialekt Pølline eller Polline. Det samme som engelsk Pauline, uttales Pålín.

Vi kan gå motsatt veg: Pauline, Paul: Pål. Pålíne, Ppaalina, Ppolona, Ippalona.

Gamle skrivemestre ville gjerne bruke mange bokstaver for de hadde ofte betaling for volumet. De ville også gjerne "pynte på" det som skulle skrives, gjerne i dansk eller tysk retning.

Kilde:

Finneslekt fra Blili, Eina

Av Reidar Reinsvollsveen

Mattis Lauritsen, finne, gjenryddet Blili midt på 1600-tallet. En av finnene som bodde på Heksum, Eskild Olsen, hadde en sønn som het Anders. Anders Eskildsen var første gang gift med datter til Mattis, som het Kari. Anders ble senere gift med Anne Jonsdatter. Med dette ekteparet starter vi ei slektsrekke som strekker seg like til i dag.

1. Anders Eskildsen Heksum, ca. 1654-1704. Gift annen gang med Anne Jonsdatter, ca. 1656-1729. Anders var gardbruker på Blili fra omkring 1680.

2. Jon Andersen Blili, ca. 1692-1755. Gift 1729 med Inger Paulsdatter Sivesind, ca. 1694-1774. Inger solgte garden til sønnen Lars i 1757.

3. Lars Jonsen Blili, 1730-1805. Gift annen gang 1774 med Mari Andersdatter Holte, ca. 1745-1830. Lars solgte garden til svigersønnen Christian Hansen i 1803.

4. Anne Larsdatter Blili, 1781-1844. Gift 1802 med Christian Hansen Kvernhaugen, 1780-1862. Christian solgte garden til sønnen Lars i 1839.

5. Lars Christiansen Blilie, 1820-1892. Gift første gang 1842 med Johanne Hansdatter Haukås 1819-1878. Lars var ordfører i Vestre Toten 1866-1871 og stortingsmann i 12 år.

6. Mathias Larsen Blilie, 1854-1929. Gift 1880 med Oleane Hansdatter Bjugstad, Vardal, 1850-1928. Mathias var ordfører 1902-11 og stortingsmann 1907-12.

7. Johanne Mathiasdatter Blilie, 1881-1965. Gift 1908 med Johan Mathiassen Narum, 1880-1961.

8. Mathias Johansen Narum, 1911-1972. Gift 1938 med Lena Marie Johanne Stenseng, Vang, Hedmark, 1917—

9. Jon Arne Narum f. 1942, gift 1969 med Ingrid Kløvborg Pedersen, Vejle, Danmark, f. 1944.

FINNESLEKT PÅ BLILI

v/ Svein-Erik Ødegaard

Finnen Mattis Lauritsen var første bruker

I 1656 betalte "Mads Lauritsen" førstebyggesel av "en Rødningsplads kaldis Blidelien". Eiendommen var krongods og var skyldsatt til 2 skinn.

Denne første brukeren på Blili i nyere tid het egentlig Mattis Lauritsen - det viser en serie andre kilder - og han var finne. Sannsynligvis var han kommet til Toten allerede i 1650 og er identisk med "Finde Mads Lauritsen" i ei skatteliste.

Det ble holdt skifte etter "Matthis Lauritzen Finde" på Blili den 20. april 1668. Etter manntallet 1666 var han født ca. 1613.

Barn i 1668:

1. Ole Mattisen
2. Kari Mattisdatter
3. Marte Mattisdatter
4. Berte Mattisdatter
5. Mari Mattisdatter

Videre ble det holdt skifte etter kona Anne Lauritsdatter den 16. mars 1675. Hun var blitt gift igjen med Ole Toresen, som fikk bygselseddel på garden i 1672.

I dette skiftet går det fram at Anne hadde en sønn Lars Pedersen fra et tidligere ekteskap, og han var gift og bosatt i Sverige. Dette kan nok tyde på at hun hadde vært gift innen finnemiljøet i Sverige før ekteskapet med finnen Mattis Lauritsen.

Videre oppgir skiftet i 1675 at Anne Lauritsdatter hadde ei datter Kari Pedersdatter. Dette skulle en tro var feil for "Mattisdatter", idet Kari Mattisdatter mangler i skiftet, og vi vet hun var gift med neste bruker. Men en sak i 1722 beviser at "Karen" Pedersdatter var datter av Anne Lauritsdatter og gift med finnen Sigfrid Andersen Blili, se nedenfor.

Ved siden av Karen Pedersdatter har vi i 1675-skiftet halvsøstrene Marte, f. ca. 1655, Mari, f. ca. 1660 og Berte, f. ca. 1662, alle Mattisdøtre, mens altså Kari Mattisdatter er hoppet over - feilen sannsynligvis oppstått fordi det var to Kari/Karen.

Ole Mattisen, født på Blili

I en rettsak 13. desember 1686 møter vi "Ole Mattisen Blili" som hadde stevnet Siver Bjørnerud. Siver hadde skjelt ham ut og blant annet sagt: "hva vil du her, din tyv, hutt hjem til Land igjen til hora di, din finnetyv."

Her kalles nok Ole for "Blili" fordi han var herfra. Ihvertfall var han ikke bruker på Blili så langt kildene er fullstendige, og skjellsordene må også tolkes slik at han var bosatt i Land på dette tidspunkt - og kanskje gift der ("hora di").

Men antagelig flyttet Ole til Toten igjen senere. Etter manntallet 1666 var han født ca. 1659. Den 14. mars 1714 ble Ole Mattisen Rudsveen begravet, oppgitt 64 år gammel.

Hvis han bodde på Toten i 1666, kan han ikke være noen annen enn Ole Mattisen Blili, med en noe for høy alder oppgitt ved begravelsen.

Ole Mattisen Rudsveen var videre rimeligvis far til Peder Olsen Rudsveen, bosatt der da han giftet seg med Kirsti Larsdatter Furuset i 1722. Ekteparet bodde også senere på Rudsveen.

Neste generasjon på garden - hvem var Anders Blili?

I likhet med Sønsteby mangler to skifter for Blili i gardspakkearkivet ved Toten Museum. Siden opplysningene derfra ikke er kommet inn i slektsarkivet, er avgjørende feil i Neumanns protokoller blitt stående til nå.

På Blili bodde det en finne Sigfrid Andersen som "husmann" i 1660-åra, og han hadde en sønn Anders Sigfridsen, født ca. 1661. Denne sønnen er blitt ført som senere bruker på Blili med en rekke barn. Dette er både riktig og galt. Man har nemlig antatt at alle "Anders Blili" ca. 1700 er samme person, uansett om f.eks. to barn døpes med vel 7 måneders mellomrom.

Det ble holdt en rettsak om Blili-arv den 23. november 1730 med dom 26. november 1731. Der blir blant annet tidligere skifter på garden framlagt. Ut fra datoene har jeg funnet fram til de to skiftene i sjølve skifteprotokollen.

Den 10. mars 1704 ble det holdt skifte på Blili etter gardbrukeren Anders Eskildsen. Her får vi presentert følgende familieforhold:

Anders Eskildsen gift 1. gang med Kari Mattisdatter Blili, barn:

1. Johannes Andersen
2. Anders Andersen
3. Berte Andersdatter
4. Kari Andersdatter

Anders Eskildsen gift 2. gang med Anne Jonsdatter, barn:

1. Jon Andersen (37 år i 1729)
2. Peder Andersen (30 år i 1729)
3. Ole Andersen (28 år i 1729)
4. Lisbet Andersdatter (ugift 1729)
5. Marte Andersdatter (gift med Abraham Sandbakke 1729)

Skiftet etter Anne Jonsdatter, som ble begravet i 1729, oppgitt 73 år gammel, ble avholdt 1. februar 1729, og opplysningene om barna der er satt i parentes ovenfor. Hvor hun var fra, vet jeg ikke. Men det kan nevnes at hennes lagverge i 1704 var Nils Flogarden Sivesind, og formynder for barna var Tomas Mattisen Heksum og Nils Sivesind, der Tomas var søskenbarn til barna fra 1. ekteskap.

Av skiftene framgår det at Anders Eskildsen kjøpte Blili av viselagmann Nils Jacobsen Scmit den 14. januar 1698. Ellers ser vi av skattemanntallene at han ble bruker her senest 1680.

Anders Eskildsen Blili ble begravet 9. januar 1704, oppgitt 53 år gammel. Han bodde hjemme hos faren Eskild Olsen Heksum i 1666, da oppgitt 12 år gammel. Anders var altså født ca. 1654 og var bror til Mattis Eskildsen Heksum. Faren Eskild var antagelig finne, se Heksum-artikkelen i 2/1985.

Etterslekta til Anders Eskildsen Blili

Hva vet vi så om de 9 barna til Anders Eskildsen som vokste opp?

Angående barna fra 1. ekteskap er det mange huller. Den eneste jeg sikkert kan plassere er Berte Andersdatter som ble gift i 1707 med Lars Nilsen, bruker av den ene Paulset-garden. Ellers bodde Anders Andersen hjemme på Blili ennå i 1715, for da var han fadder. Johannes Andersen skal etter opplysning fra Reidar Reinsvollsveen ha vært gift med ei datter av finnen Ole Helgedalen i Brandbu.

De 5 barna fra 2. ekteskap har jeg derimot langt fyldigere opplysninger om:

1. Jon Andersen, f. ca. 1692, begr. 1755, gift 1729 med Inger Paulsdatter. Han delte Blili-garden med broren Peder, og Inger solgte sin gard til sønnen Lars i 1757. Etterslekt - blant annet slekta på Blili fram til i dag.

2. Lisbet Andersdatter, f. ca. 1694, gift 1730 med Nils Jensen, gardbruker Paulset gard (jfr. halvsøsteren Berte ovenfor). Etterslekt.

3. Marte Andersdatter, døpt 1696, gift 1722 med Abraham Hansen, gardbruker Sandbakke. Etterslekt.

4. Peder Andersen, døpt 1699, gift 1. gang 1724 med Kari Amundsdatter, bosatt Skullerudstuen ved vielsen, og gift 2. gang 1733 med Ingrid Nilsdatter (fikk første barn i 1734, kirkeboka mangler for 1733). Peder delte altså Blili med broren Jon, og han solgte sin gard til sønnen Anders i 1757. Etterslekt.

5. Ole Andersen, døpt 1701, begr. 1772, gift 1. gang 1721 med Anne Pedersdatter Skreppen, og gift 2. gang 1731 med Lisbet Olsdatter Tandsæter. Ole var bosatt Blili 1721-31, begr. Tandsæter. Ingen barn registrert.

Finnen Sigfrid Andersen og etterkommere

I 1660-åra finner vi som nevnt finnen Sigfrid Andersen som "husmann" under Blili. Sigfrid var født ca. 1626-29. Som nevnt i artikkelen om finneslekt på Sønsteby, Eina, så hadde vi to finner med navn Sigfrid på Toten fra 1650-åra. Sigfrid Andersen er nevnt i 1653. Han er identisk med finnen "Store Sigfrid på Finnerøste" i 1652. Muligens har han derfor vært gift med ei Helga i et tidligere ekteskap, men dette er svært usikkert.

Det er en rettsak i 1722 angående Blien som er svært avgjørende for en sikker plassering av denne finnefamilien. En sikker sønn til Sigfrid Andersen - Anders Sigfridsen Blili - var da vitne. Han oppga å være 61 år, hvilket for en gang skyld må være temmelig nøyaktig, fordi han var født ca. 1661 etter manntallet i 1666.

Anders kunne minnes at Jon Serstad kjørte rugen fra et omstridt område til "Blili hvor provets bestemoder bodde." På den tida dette gjelder, i Anders' barndom, var Anne Lau-ritsdatter kone på garden. Hun hadde som vi så ovenfor barna Lars og "Kari" fra et første ekteskap, hvorav Lars altså var gift i Sverige, og "Kari" gift her i landet. Videre finner vi at Karen Pedersdatter Blili ble begravet i 1704, 65 år gammel. Hun er dermed Sigfrid Andersens kone.

Anders Sigfridsen kunne fortelle at "Tore Ner-Røise lå i sæter på Midtbu og ga hans faderbroder lov til å bygge på Midtbu." Denne farbroren kaller han et annet sted "Anders Lysingen som bodde på Midtbu".

Broren til Sigfrid Andersen ryddet altså Midtbu, men kalles Lysingen, og det var da rimelig å anta at han senere flyttet dit. Lysingen var en mindre gard i Gran på Hadeland, men ikke så langt fra Einavatnet, rett ved grensa mot Vestre Toten. Her finner vi ganske riktig Anders i 1686 ifølge finnemannntallet. Anders Andersen Lysingen, tidligere Midtbu, var etter opplysningene der "over 50 år" og født ved Nye Kopparberg i Sverige av finske foreldre. Han hadde fått bygselseddel på "Lyse setervoll" i 1669. Kona var norsk, og de hadde en gift sønn hjemme.

Dermed kan vi sette opp følgende familieoversikt:

Sigfrid Andersen, f ca 1626-29, ved Nye Kopparberg, Sverige, av finske foreldre

g.m. Karen Pedersdatter, datter av Anne Lauritsdatter Blili fra hennes 1. ekteskap, f. ca. 1639, d. 1704

Barn:

1. Anders Sigfridsen, f. ca. 1661, gift minst 2 ganger, bosatt Blili, se nedenfor

2. Kari Sigfridsdatter, f. ca. 1667, d. Blili 1699

3. Anne Sigfridsdatter, f ca 1670, d. Blili 1731. Hun fikk: Anders, døpt i 1715, med Peder Olsen Fårlund.

4. Nils Sigfridsen, bosatt Blili da han giftet seg med Kari Olsdatter, bosatt Bjørnerud, i 1712.

5. Marte Sigfridsdatter, fikk: Johannes, døpt 1709, med Knut Jensen Reinsby (se Totens Bygdebok, bind IV, Totenvika, side 179)

"Problembarnet" - den som har skapt forvirring i slektsforholdene på Blili - er Anders Sigfridsen. Han bodde på Blili da han giftet seg på nytt på sine eldre dager i 1731 med Berte Mortensdatter Alm. Anders døde i 1740, oppgitt å være 81 1/2 år gammel, og kalles da Anders Sigfridsen "finde".

Men Anders Sigfridsen Blili opptrer som far til barn ca. 1700 i et tidligere ekteskap. Derfor er det ikke noe rart at han er blitt tillagt alle barn med "Anders Blili" som far. Her er det skiftet etter Anders Eskildsen Blili, som altså eide garden, som gjør at det blir mulig å skille mellom to barneflokker.

Det viser seg at fullt navn - Anders Sigfridsen Blili - brukes i 1700 og 1702 -da det ellers kunne oppstå forveksling med Anders Eskildsen Blili. Etter at Anders Eskildsen døde var jo dette greit. Anders Sigfridsen hadde ihvertfall følgende barn med en hittil ukjent kone:

1. Kari Andersdatter, døpt 1700

2. Peder Andersen, døpt 1702

3. Dødfødt barn 1703

4. Nils Andersen, døpt 1704, begr. 1705

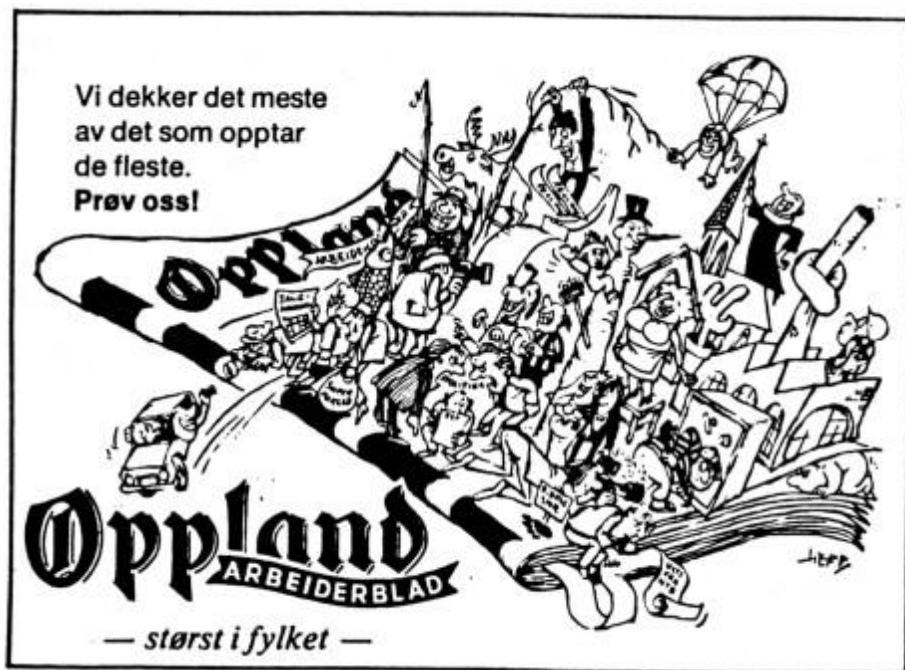
5. Nils Andersen, døpt 1706

6. Mari, døpt 1709, begr. 1709

7. Dødfødt gutt 1711

Noe barn til Anders Sigfridsen i perioden 1695-99 kan vi ikke finne; ihvertfall ikke hvis han da bodde på Blili, og heller ikke har han giftet seg på Toten i dette tidsrommet. Men han kan jo godt ha giftet seg og fått barn før 1695 da kirkeboka for Toten tar til. Om finnen Anders Sigfridsen har etterslekt gjennom noen av sine barn, vet jeg ikke.

Nå var det ingen husmannsplass under Blili i 1723, da Anders Sigfridsen bodde der, så det er i det hele tatt usikkert hva slags status Sigfrid og sønnen Anders hadde på garden. Under rubrikken "husmann" i 1660-manntallene ble jo vilkårsmenn, håndverkere og innerster også oppført, rett og slett fordi det ikke var noen rubrikk for dem ellers. Siden Sigfrid Andersen var svigersønn på Blili, og sønnen Anders bare kalles "Blili", er det nok mest sannsynlig at de begge bodde på sjølve garden.

Når brikker faller på plass...

Av Steinar Vasaasen, Oslo

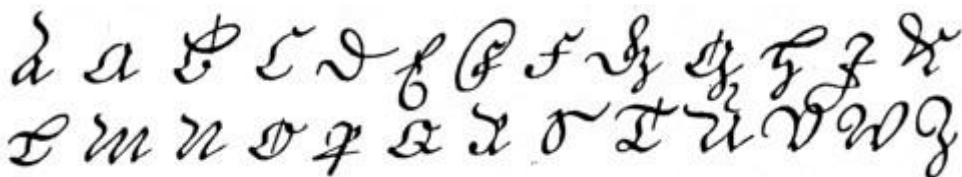
Når ens slektsgransking for det meste dreier seg om husmannslekter, er det ikke sjelden et problem med den stadige flyttingen. Hvis det i tillegg er flere personer med samme navn og samme alder, kan det være vanskelig å følge de korrekte linjer bakover.

Jeg har stått overfor et slikt problem i Romedal, der jeg fulgte slekta bakover til en Christoffer Christoffersen gift 22/2 1812 med Maria Pedersdatter. De bodde da henholdsvis på Gollersrud og Arneberg. Hvis vi antar at han var mellom 20 og 30 år da han giftet seg i 1812, ville han være mellom 9 og 19 år ved folketellingen i 1801. Dette pekte ut 3 aktuelle:

1. Christoffer Christoffersen Snippen, 19 år, skredder.
2. Christoffer Christoffersen Liøstadeie, 11 år.
3. Christoffer Christoffersen Westerbyrneie, 14 år.

Den første var gårdmannssønn og var ifølge Romedalsboka korporal og ugift. Han er neppe den rette. Valget stod derfor lenge mellom de to siste. Helt til jeg leste artikkelen "På flyttefot" i Tidsskrift for Vestoppland Slekthistorielag nr. 4 1984. Her stod det å lese at Christoffer Christoffersen Giøstad, Stange, den 30/10 1812 ble gift med Elen Maria Nilsdtr. Korslien. Disse flyttet i 1814 til Romedal. Jeg er enig med forfatteren om at dette trolig er den samme Christoffer som bodde på Liøstadeie i 1801. Dermed måtte den jeg lette etter være Christoffer Christoffersen Westerbyrneie f. ca. 1787. Hans mor het Kari og hans eldste datter Kari er derfor oppkalt etter henne. Dette er med på å bekrefte at den antatte slektsforbindelse kan være riktig.

Dette viser hvordan tilfeldige brikker kan falle på plass i det slekthistoriske puslespill, og hvor viktig det er at alle deler sine opplysninger med andre. Takk for et godt tidsskrift.

Forskere i mellom

Interessen for det som en gang var med sammenhenger framover mot våre dager, har endret seg atskillig gjennom tidene. Det har vært tider da interessen for fortida var svært liten, andre ganger har den vart riktig stor. Men alt skifter: Noen vil ha det slik og andre slik, noen mener at historie er et overflødig fag, andre at det er et meget viktig fag som kan lære oss mye. Andre vil da mene at vi greier oss godt uten stor kjennskap til historien, mens andre vil mene det motsatte.

I enkelte slekter finnes det mange nedtegnelser og muntlige overleveringer fra tidligere tider. I noen slekter har de tradisjoner som går 300 og kanskje enda flere år bak i tida. Andre vet svært lite. Ja det finnes kanskje mennesker som ikke en gang vet hvem ens egentlige foreldre er. Eller kanskje vet en bare navnet på en av foreldrene den en lever sammen med. En skulle tro at det å vite nokså mye om sine forfedre og formødre må være en god ting. Men det kan vel også være tilfelle av opplysninger som en kanskje ikke ville ha bare godt av å vite. Men for dem som forsker er det gjerne slik at en leter grundig, og enda finner en ikke ut alt. Og det er noe en bare må avfinne seg med.

Det eksemplaret av Tidsskrift for Vestoppland Slekts-historielag som du nå holder i handa, er neppe svært forskjellig fra andre utgaver. Men vi må innrømme denne gangen også at det er overvekt av Totenstoff. Det har hittil vist seg å være lettest å skaffe stoff fra Toten. Dette har sine naturlige grunner som ikke er vanskelig å skjønne. Men på en måte er det jo ikke som det skal være for tidsskriftet skal jo ha stoff fra alle deler av Vestoppland. Skal vi håpe på at dette retter seg seinere?

Det fjerde og siste nummeret i år skal etter planen trykkes i offset og dette gjør at vi kan bruke vanlige bilder i svart/hvitt og med bedre trykkekvalitet i det hele tatt. Tegninger har vi kunnet ta inn også tidligere, men nå er muligheten der også for vanlige bilder. Dette ber vi leserne være oppmerksom på. Et bilde eller to til en artikkel gjør det hele mer levende og interessant.

Vi har tidligere anmodet våre lesere om å sende oss stoff, og anmodningen har gitt resultater. Men ei god sak kan muligens ikke nevnes ofte nok.

Noe av det siste Vestoppland Slektshistorielag var med på før deadline for dette nummeret var å delta med stand på Totenmarken på Lena. Der fikk vi nye medlemmer og fikk solgt hefter og møtte mange folk som det var nyttig å tala ved. Slektsforskning interesserer mange. Noen synes at den gamle skrifta er vanskelig, andre sier at de ikke riktig vet hvordan de skal gripe arbeidet fatt. Til alle kan en bare si at et medlemskap i foreningen vår kan gi resultater. Da får du fire hefter for året, du treffer mange med slektsinteresser og du kan få råd og hjelp.

Et ord sier "grav der du er" det vil si å begynne der en sjøl befinner seg, med andre ord begynne med seg sjøl og sine nærmeste og arbeide seg bakover eller i bredden. Ferdig blir en aldri med dette arbeidet. Men en vil kunne få mange rike timer, dager og år.

Slektsforskning dreier seg om noe så allment som mennesker, forholdet mellom mennesker og opplysninger om det de har opplevd gjennom tidene. Et så stort tema blir en ikke ferdig med på ett år! Spørsmålet er hvor grundig en vil gå fram og hvor mange brikker en vil spille med. Lykke til fra redaksjonen!

Årbok for Glåmdalen. "Redaksjonen greier ikkje å få ho ut i år", heiter det i eit skriv frå Austmannlaget som er utgjevar av boka. "For å ikkje misse årgangen, er det aktuelt å trykkje opp ein del eldre artiklar". Håvard Skirbekk var knytt til Årbok for Glåmdalen gjennom alle årgangane og døde i februar 1983. Han gjorde eit stort arbeid med denne årboka. Han sette folk i sving med å skrive og skreiv mykje sjølv. Denne årboka har gjennom tidene vore rekna som eit verdfullt verk med mange gode artiklar. Dei fleste artiklane handla om lokall historie frå Glåmdalen. Men lokall historie omfattar også slektshistorie så der finst også artiklar av særskild interesse for ein slektsforskar. Det er nedsett ei nemnd som skal føre arbeidet vidare, og ein må håpe at den får tatt opp pinnen og ført den vidare. Etter kvart har det kome mange andre årbøker også i Hedmark, men ein skulle tru at det framleis var rom og bruk for Årbok for Glåmdalen. Den var eit fast innslag i mange heimar i distriktet.

Slektstavler, biografier, nekrologer...

Av Pål Gihle.

De fleste mennesker vil gjerne vite litt om slekten sin, om besteforeldre, oldeforeldre o.s.v. og mange leter i bygdebøker, kirkebøker og andre arkivalia og finner fram både det ene og andre. Det er et spennende arbeid som gir mange gleder, det er jo slik at når en finner det en leter etter, blir en glad og kan også glede andre.

For det meste blir det satt opp en tavle, et oversiktlig skjema, der en får plassert flest mulig navn, med fødselsår, vielsesdato, dødsår og kanskje yrke og boplass. Noen slektslinjer kan følges langt bakover, andre stopper opp alt for tidlig. Slik er det, noen hemmeligheter må det være, kanskje avsløres de om noen år, kanskje aldri.

Men de navn en har på en slik tavle kan være grunnlag for familiehistorie, som kan framstilles på flere måter.

Jeg hadde besøk av en mann fra Hokksund ifjor, han ville gjerne vite mer om sin slekt fra Toten, især var han interessert i hvor forfedrene hadde bodd. Stamfaren var en kjent urmaker på Toten, Gunder Winge, de nærmeste av hans etterkommere var husmenn i et par generasjoner. Noen aner var av Hanestadslekt, andre kom fra kjente Totenslekter og Hedemarksslekter.

Denne mannen ville fotografere alle steder der forfedrene hadde bodd og samle alt i en billedbok med opplysende tekst. Han hadde kommet godt igang, med gode fargebilder og fint opplegg og jeg er sikker på at han vil få en innholdsrik slektsbok.

Gjennom tida har jeg satt opp mange slektstavler og funnet mange aner for folk, interessante aner som det er historie om. Likevel er jeg ikke helt fornøyd, det burde vært flere opplysninger om hver enkelt person, en liten levnetsbeskrivelse, biografi.

Dere som er kjent med kirkebøker vet at de har mange opplysninger om personer, opplysninger som det ikke er plass til på en tavle. Jeg kan nevne at angående dåpen så kunne barnet være hjemmedøpt og det står hvem som døypte. Ellers bør en merke seg om dåpen i kirken foregikk på en vanlig

søndag eller på en høytidsdag. Faddernes navn bør en ha med, de var enten av foreldrenes familie, eller venner og omgangskrets. (For slektsgranskeren sjøl er fadderne ofte av stor interesse.)

Ved giftermål får en greie på om vielsen foregikk i hjemmet eller i kirken og når, kanskje også klokkeslettet. Kausjonistene er nevnt og vi får greie på om brud eller brudgom har vært gift før eller ikke, og kanskje brudgommens yrke og så må en finne hvor mange barn de har, det er viktig.

Når så livet var slutt finner vi begravelsesdagen, men i de eldre kirkebøker er dødsårsaken sjelden nevnt. De yngste bøker nevner den og i disse har presten ført dagsregister som det ofte er av interesse å ta en titt på.

Her har jeg nevnt de biografiske opplysninger en kan dra ut av kirkebøkene for et ektepar.

Har de så satt spor etter seg i samfunnet på en eller annen måte, blir det snart en brukbar biografi.

Jeg nevnte at et brudepar kunne vies hjemme i huset. Da hadde de løst kongebrev, altså betalt for et brev i kongens navn som ga dem tillatelse til å gifte seg. De slapp lysning i kirken og vielsen kunne foregå i huset når det var ønskelig. I kirkebøkene ser en det av og til er nevnt.

Det var og er vel ikke så sjelden at det hender noe i et bryllup som gir både brudepar og gjester et minne.

Fra Ringsaker er det fortalt om "grautpresten" fra tidlig på 1700-tallet, han var så glad i rømmegraut og fikk graut ved alle anledninger. Engang viet han et par i huset, på garden Koksvold, der var det satt fram rømmegraut på alle bord i stuen, mens vielsen foregikk på salen over. Presten hadde såvidt gjort fra seg vielsen og holdt tale for brudeparet, da seg hele golvet ned og stanset på rømmegrautfatene, så den gang ble presten lurt for grauten, et rart minne for alle.

I et bryllup på Toten for noen år siden var det noen ungdommer som skulle saluttere for brudeparet og fyrte av en kilo dynamitt de hadde hengt opp i et tre bak huset der selskapet var. Alle glassruter på den sida ble småla og regnet over gjestene og maten, så der ble det bråslutt. Ingen ble skadet, skuddet var avfyrt i uforstand.

Nå er det ikke sikkert at de som vil få gransket sin slekt setter pris på å få vite alt mulig om forfedrene, det bør en ha

på det rene. Folk er forskjellige slik, råker de på aner som er født utenfor ekteskap, vil de ikke vite mer. Andre vil vite alt, både godt og vondt, og det er nok riktig, skal det være sann historie, må alt være med.

Når folk dør i ung alder, vil en gjerne vite dødsårsaken selv om det ikke er så hyggelig, men når en får det på en avstand av noen hundre år, må det tåles.

Jeg skal nevne et par eksempler. I familien Stabels slektsbok fortelles om en Hans Stabel som hadde vært med i krigen i Trøndelagen mot de svenske i 1567, og at han etter det fikk en gard i Øyer i forlening av kongen, bodde der mange år og hadde etterkommere, også på Toten. I et bryllup på garden Høvre i Øyer i 1584 lot Hans Stabel trommen gå i stuen. Sognepresten Peder Gram likte ikke det for sitt hoveds skyld og ville ha trommen stanset. Da kakket Hans Stabel ham i hodet med sin øks og presten døde av det. Drapsmannen skulle vært arrestert, men sju av bygdens beste menn kausjonerte for ham så han var fri til rettssaken mot ham kom opp. Da dagen kom gjorde lensmannen kausjonistene fri, men straks han hadde gjort det rømte Hans Stabel. Han ble funnet igjen i Sverige, men død.

I 1731 ble en mann henrettet på Toten for å ha drept sin kone. Det hadde seg slik at kona aldri ville svare mannen når han snakket til henne, og det ble vel noe harmelig for ham i lengden. Men dengang var det visst ikke noe som het formildende omstendigheter. En kveld skulle kona gå hjem og mannen spurte om han skulle følge henne, men fikk ikke svar. Kona gikk ut og han gikk etter. Tilfeldigvis stod det ei slegge ved døra og han slo henne i hodet med den. Hun døde 8 dager etter, han var morder og ble dømt til døden ved halshugging. Fogden ville ha skjerpet straffen og det ble gjort. Mannen skulle klypes med en glødende tang, først på gjerningsstedet, så tre ganger underveis til retterstedet og siste gang på retterstedet der den høyre hånd ble hugget av og så hodet. Der er mange etterkommere, også i Amerika.

Mens en biografi er en mer eller mindre fyldig levnetsbeskrivelse, er en nekrolog mere en minneartikkel om en avdød.

En nekrolog over generalløytnant og stiftsbefalingsmann Fredrik Otto Rappe er en av de stussligste som vel finnes. Stiftsprost Otto Holmboe i Kristiania skrev den i sin dagbok,

vi må merke oss det, men nekrologen er trykt i Norges Historie 1978 og lyder slik: 1758 "2. desbr. døde gen.løitnant Fr. Otto Rappe i Kbh., efter nogle aars urolig omflakken. Han var født i Fredrikshald 3. octobr 1679. Han var yndet af faa mens han levede, begrædt af ingen da han døde, saa han ved sin død gjorde verden den største tjeneste han nogen tid har gjort. 3 stene i blæren".

Rappe hadde villet reformere på noe av hvert i Norge, bl.a. påbød han husmannskontrakter. Han ville ha en selveiende odelsberettiget småbondestand ved å dele opp de større gardene. Især blant patrisiatet fikk han mange motstandere, og i stedet for å bli stattholder i Norge i 1750 ble han forflyttet til Danmark.

Noe som jeg synes var bra gjort av Rappe var å sende ut 43 spørsmål til sorenskrivere og sogneprester. Jeg har skaffet meg kopier av svarene fra sorenskriverne på Toten og Hadeland og fra sogneprestene på Toten, Land, Vardal, Ringsaker, Nes, Stange og Løten.

Noen direkte tilknytting til slektshistorie har vel ikke disse skriftene, fortellerne behandler hele befolkningen under ett.

Det kan jo være interessant å høre at på Toten giftet bondestanden seg av elskov så unge, uforstandige, fattige og uøvede så de nesten ikke kunne gjøre en selepinne til gavns. Andre stender måtte ta eksamener for å bevise at de kunne fø en familie, før de fikk gifte seg. Det er sognepresten Ole Hannibal Hoff som forteller dette. Han også forteller om den landsfarsott som i flere bygder i 1742 rev bort et par hundre mennesker mer enn vanlig. Ole Hannibal Hoff kaller sykdommen "hissig feber" og skriver om den: "Hidsidg Feber er den gemenste, tændes dog aldrig i Bøygden af sig Selv; men bekommes aarlig i Christiania Markenet hvoraf dør gemenlig de muntreste, sprækeste og deiligste unge karle, varer dog kun kort, til en 6 Uger. Jeg ved adskillige gange at ret dødelige febere have grasseret hos vore Naboer: men vi have været fri. Dog haver i hele Aaret 1742 holdet sig en langvarig og smitsom hidsig feber ved af hvilke jeg have mistet det Aar 6 Naboer.

Min tipp-tipp-tipp-oldefar døde 22. mai 1742, og her fikk jeg greie på dødsårsaken.

Av de andre prestenes svar har jeg merket meg presten i Land, Nils Dorph og Abildgaard i Løten som har besvart spørsmålene om rare ord og sjeldne personnavn ved å sette

opp hele ordlister over dialektord og rekker av personnavn.

Boesen i Stange og Holmboe i Vardal har gitt de dårligste besvarelsene. Holmboe bare 1 side, Boesen noe mer og slutter med de ord at han nok kunne finne på noe mere å skrive om, men det ville bli kjedsommelig at gjennomlæse.

Begge sorenskriverne har gitt gode svar. Wisløff i Hadeland-Land og Valdres sorenskriveri har skrevet 51 sider og forteller omstendelig om den store nød, sykdom og død i 1742. Han gir interessante opplysninger om kirkene, innskrifter på kirkevegger og på runesteinene. David Sommerfelt svarer greit med 17 sider. Han er den eneste som nevner "den slemme urt Landhavre", altså floghavre, som nok hadde stor skyld i hungersnøden i 1742. Den tok overhånd i byggåkeren og alle floghavrekorn falt ut lenge før bygget kunne høstes. Jeg tror ikke de den gang kunne renske ut floghavren i åkeren, det var helligbrøde å trække i åker.

Noe utenom spørsmålene var at Sommerfelt klaget over ordenen på tingene. Sakførerene var han ikke blid på og fogden forstyrret retten ved å sitte ved rettens bord og ta inn skattene. Da måtte han stadig rope opp gardbrukerne som sto for tur til stor forstyrrelse for både vidner, for partene i saken som ble behandlet og for sorenskriver og lagrett. Tingene ble gjerne holdt i lensmannsgardene og plassen var for liten. Pussig er det at begge sorenskriverne forteller at den vesle gnageren lemen faller ned fra luften i hardt regnvær.

Totenpresten Ole Hannibal Hoff, som jeg nevnte først, har gift den beste besvarelse.

Både Ringsaker Historielag og Nes Historielag har i sine årbøker fortalt om gartneren og kronikøren Christian Carlstrøm som virket i Ringsaker og på Nes i årene 1786-1805. Forfatteren Trygve Andersen kaller ham Palmstrøm i boken "Fra Cancellirådens Dager". Denne Carlstrøm var borti utrolig mye rart som han fikk svi for, han ble dømt til livsvarig fengsel.

Han hadde reist rundt og samlet opplysninger om klostre, kirker og geistlighet, og skrev en liten bok om dette der det også er med noen sagn. Boken er ikke trykt, men ble kjent fordi Oplandenes Avis i 1874-1875 gjengav den. Et eksemplar finnes i UB, og et annet kom fram nå i vår på Toten.

Jeg har hatt anledning til å se denne sjeldenheten og kopiert den. Der ser jeg at Ringsakerpresten Alf pave får

mye omtale, likeså Boesen i Stange. Han var en meget rik mann, jeg har sett i pantebøkene at han lånte ut penger, drev rene bankvirksomheten.

Carlstrøm forteller at når Boesen var i sognebud og meddelte nattverden til dødssyke mennesker, forlangte han alltid betaling. Ofte hadde ikke folk penger og da tok han en gjenstand, det han ville ha. Etter hans død fant de et rom i prestegarden fullt av slike saker, som eierne da fikk igjen.

Ellers finnes korte biografier om både biskoper og prester, f.eks. om Ole Hannibal Hammer på Nes, død 1744. Carlstrøm skriver: "Han var i sine sidste leveaar en tykk og fed mand", så fikk jeg vite det om min tipp-tipp-tipp-oldefar på mors side.

En historie som vel flere kjenner og som nok er tatt fra Carlstrøms bok, er om en klokker i Ringsaker som var gravrøver. Det skulle ha hendt midt på 1500-tallet og klokkeren het Miglas Bænkestæd. På garden Kråkvik var kona, Margrete Frandsdatter død, hun hadde fått en osteskorpe i halsen. Som skikken var, det sier Carlstrøm, ble hun begravet dagen etter. Klokkeren passet på å røve graven straks det var blitt mørkt, grov opp og drog klærne av kona. Da han holdt på med det og veltet på henne, skvatt osteskorpen ut av halsen på henne og hun var levende. Hun krabbet seg opp og spurte etter mannen sin, Johan Kråkvik.

Men klokkeren ville slå henne ihjel med spaden, hun kom seg dog unna og da klokkeren satte fast det ene benet i jernristen sprang hun hjem til Kråkvik ganske naken, banket på døren og bad om å få komme inn. Det var i april og hun frøs. Mannen var oppe enda, for de siste begravelsesgjestene hadde nettopp gått. Han kjente målet hennes, men turde ikke lukke opp før hun hadde lest fadervår og velsignelsen. Da tok han vel imot henne, fant fram klær og mat, mens hun fortalte om sin opplevelse. Så skyndte mannen seg til lensmannen som arresterte klokkeren og fant alt tyvegodset. Klokkeren ble dømt til å miste hånd og hals.

Carlstrøm skriver at dette kan leses i et skinnbrev fra 24. april 1554...

Foredrag i Vestoppland Slekthshistorielag på Gjøvik torsdag den 11. april 1985.

Litt om Lofsvold, Gran, Hadeland

Av Hans M. Næss.

I panteregisteret nr. 241 om Lofsvold står følgende:

1. Et skjøte datert 13. mars 1772 (det er ikke nevnt navn).

2. Et skjøte datert 2. desember 1772 (det er ikke nevnt navn).

2. Guttorm Andersen Kløvstad får skjøte fra Anne Kløvstad og medarvinger på 7 1/2 lispund av Lofsvold i 1808.

2. Guttorm Andersen Kløvstad skjøte til Ole Olsen Bleken på delen sin i Lofsvold for 900 Rd. den 13. okt. 1810.

1. Auksjonsskjøte til Ole Olsen Bleken på 7 1/2 lispund i Lofsvold for 575 Rd. datert 29. august 1809.

1. og 2: Skjøte fra Ole Olsens enke Kari Steffensdatter til Steffen Olsen Bleken (sønn) for 600 spd. datert 18. juni 1852.

1. og 2: Steffen selger med det samme til Gilles Wørner på Kjekstad sin del i Lofsvold for 950 spd.

1. og 2: Gilles Wølner selger Kjekstad med Lofsvold og Brenna til Jens Lassen i 1855.

2. Jens Lassen selger i 1859 sin ene part i Lofsvold til Anders Hansen Lofsvold for 275 spd.

Hans Hansen Lofsvold kjøpte alt i 1813 en del i Lofsvold (1/2 lispund?) fra Hvinden.

Litt om de som har bodd på Lofsvold

Folketellinga for 1801 har ikke med Lofsvold i det hele tatt, enten fordi Lofsvold den gangen var ubebodd eller at det er feil i avskrifta av folketellinga fra Bergen. Men tellinga for Blakstad er interessant på flere måter. Der bodde da:

Joen Pedersen husbonde 44 år

Eli Andersdatter hans kone 42 år

Anders Joensen sønn 14 år

Peder Joensen sønn 10 år

Jacob Joensen sønn 7 år

Randi Joensdatter datter 3 år.

Kari Christensdatter 66 år enke 2. gang, betler, inderst
Hans Hansen hennes sønn 24 år ugift
Christine Hansen 7 år, ugift, hennes datterdatter.

Denne Hans Hansen blir året etter den 17. oktober 1802 gift med Eli Olsdtr. Moger. De får blant annet disse barna:

Anders Hansen døpt Allehelgensdag 1802, født på Moger,

Marthe Hansdatter døpt 9. august 1807, født på Helgakereie.

Alt da Hans Hansen gifter seg, blir han kalt Lofsvold, mens det står Helgakereie ved dåpen for Marte. Helgakereie er også Lofsvold, for Helgaker eide en Lofsvoldeiendom. Hans Hansen og Anders Hansen finner vi igjen i folketellinga for Lofsvold i 1865:

Anders Hansen, husfar, selveier, gift, 64 år, født i Gran.

Anne Jacobsdatter, hans kone, gift, 46 år, født i Aker prestegjeld.

Hans Andersen, sønn, ugift 23 år, født i Gran

Jakob Andersen, sønn, ugift, 11 år, født i Gran,

Anders Andersen, sønn, ugift, 6 år, født i Gran,

Eli Andersdatter, datter, ugift, 19 år, født i Gran,

Thorine Andersdatter, datter, ugift, 13 år, født i Gran

Hans Hansen, føderådsmann, enkemann, 91 år, født i Gran.

På Blakstad bor i 1865 disse personene:

Iver Jacobsen husfar selveier gardbruker 32 år

Anne Pedersdatter, hans kone 43 år

Jakob Iversen, sønn, 7 år (nevnes i 1875 som blind og sindsvak)

Kjersti Iversdatter datter 2 år

Jakob Johnsen føderådsmann enkemann 74 år.

Anne Jacobsdatter på Lofsvold er søster til Iver Jacobsen på Blakstad, og de er barn til Jakob Joensen som er 7 år ved tellinga i 1801 og 74 år i 1865. Jakob var gift med Thore Engebretsdatter, men vielsen står ikke i kirkebøker for Gran. Og da vi vet at hans datter Anne er født i Aker, og vi i hennes konfirmasjon ser at hun er født på Romsås i Aker, må vi tro at Jakob har reist ut fra Blakstad fordi han ikke var eldst, giftet seg i Aker, men reist heim og tatt over Blakstad før dattera Anne ble konfirmert.

Marthe Hansdatter som var født i 1807, ble 3/11 1831 gift med Hans Amundsen Skirstad, sønn av Amund Nilsen

Skirstad, og flyttet dit. Vi finner henne igjen i folketellinga for Skirstad 1865:

Amund Hansen husfar selveier gaardmann 34 år
Kjersti Mortensdatter hans kone 28 år
Hans Amundsen sønn 3 år.

Hans Amundsen føderådsmann 61 år
Marthe Hansdatter hans kone 59 år
Nils Hansen sønn 23 år.

Iver Jakobsen på Blakstad giftet seg første gang 23 år gammel den 20. november 1855 med Marthe Andersdatter Hilden, datter av Anders Andersen Hilden. Hun var 27 år, men døde alt den 31. mars 1857, så Iver ble tidlig enkemann. Men han giftet seg igjen alt 29. desember 1857 med Anne Pedersdatter Kjekshus som var 35 år gammel, datter av Peder Pedersen. Iver døde på Blakstad 9. november 1920.

Hans mor, Thore Ingebretsdatter Blakstad døde 1. november 1855 69 år. Hvor hun var fra, vet jeg ikke, men trolig var hun fra Romsås i Aker men dattera Anne var født der.

Eli Olsdatter Mogers familie finner vi i folketellinga for 1801 slik:

Ole Amundsen husbonde 57 år
Marthe Olsdatter hans kone 53 år
Ole Olsen sønn 25 år ugift
Eli Olsdatter datter 20 år ugift
Amund Olsen sønn 15 år.

Anders Amundsen husmann 54 år
Maria Joensdatter hans kone 53 år
Kari Andersdatter deres barn 9 år.

I kirkeboka for 1774 finner en at det var Marthe som var fra Moger. Under vielse den 22. november står det Ole Amundsen Alm copuleret med Marte Olsdatter Moger, og i folketellinga 1801 for Alm nedre i Tingelstad finner vi broren som gardbruker. Kirkeboka viser også at 19/10 1741 blir Amund Olsen Alm trolovet med Anne Tollefsdatter Knarud.

P.S: Anne Lofsvold fortalte at alle fra Lofsvold reiste til Amerika i 1876, men bare barnet Anders Ericsen født 1874 er innført blant utvandrede i kirkeboka. De andre var: Hans Andersen, moren Anne Sørine Jakobsdatter, broren Anders og søstera Torine gift med Erik Torstensen født 1849.

Gran den 11. august 1985.

SERIES PASTORUM HOFUIENSIS III.

Sira Andres Ogmundssønn.

Av Otto Adolf Fosmo

Å forsøke å skrive "biografiene" til Sira Brynjulf Haraldssønn og Sira Arne Thorsteinssønn var i grunnen greit -kildene bød fram klare fakta om den første, anga endog hans dødsdag på det nærmeste og mens opplysningene om den andre er langt sparsommere tegner de likevel konturene for oss av en moralsk-etisk kunnskapsrik mann som især gjorde sin innsats etter "atombomben var detonert" over Norges middelalderkirke.

Det blir da langt vanskeligere å skrive Sira Andres Ogmundssønns biografi. Det foreligger en voldsom mengde opplysninger om denne mannen som ble født for nesten 700 år siden og levde til for nesten 600 år siden og var meget virksom gjennom sitt lange liv. Derfor fanget han tidlig interesse og den første som har omtalt ham er ingen ringere enn P.A. Munch i "Anseede Ætter 1355-77". I Norsk Slektshistorisk tidsskrift nr. 7 har N. Steene en artikkel der Sira Andres er med, og i samme tidsskrift nr. 14 offentliggjør Johan Garder sitt syn. Hva en stakkars amatør som jeg har å stille opp mot dette er bare ett: "å gå på gummisåler!" Men - ett lyspunkt har jeg: De ovennevnte herrer kommer alle til forskjellige resultat så derfor våger jeg det likevel. Derfor følger her, i all beskjedenhet, min versjon:

Saxe Andressønn, som uten tvil er Sira Andres Ogmundssønns sønn, var den 20. januar 1400 med og beseglet kjøpebrevet da Thorstein Skjoldulfssønn, Kongens ombudsmann på Toten og gift med Sira Andres' datterdatter, kjøpte 2 hefseldebol i Nøkleby. (Thorstein bodde på Kobberstad). Saxes segl viser seg å være litt mindre enn, men ellers helt identisk med et annet segl som ofte var i bruk 50-80 år tidligere. Det var seglet til Herr Ogmund Guttormssønn, ridder og hirdstjore i Viken. Begge segl viser 3 rosenkranser på et skjold. Kan dette vel bety noe annet enn at de to var nær i slekt med hverandre? (Nå begynner imidlertid vanskelighetene med å komme lenger bakover, de lar vi i denne omgang ligge!)

Ogmund Guttormssønn nevnes i diplomene fram til 1353, Andres Ogmundssønn finner vi første gang i 1341. Nå bruker Andres Ogmundssønn - for å gjøre det lett for oss?? - overhodet ikke samme segl som Ogmund og Saxe. For å gjøre det enda "lettere" viser det seg at Sira Andres i det hele har brukt 3 forskjellige segl! (Puh!) Det ene Andres-seglet viser et Mariabillede, det andre flere personer og det tredje et Andreaskors, men rundt seglfigurene står tydelig skrevet at det er Sira Andres Ogmundssønns segl. At det samtidig i den sterkt desimerte norske høygeistlighet kunne være 3 personer med samme navn og alle korsbrødre i Hamar og Oslo våger jeg å anse som umulig (ref. de få som deltok på konsilet i Nidaros 1351!), men se, Sira Andres var - i motsetning til Ogmund og Saxe en kirkens mann - han brukte ikke verdslig segl. Skal vi gjette på at han har et segl som korsbror i Oslo, et som korsbror på Hamar og et som sokneprest på Toten og bruker disse om hverandre etter hvilke oppgaver han har fått å løse?

På dette grunnlaget våger jeg denne påstanden: Ridder Ogmund har en - yngre - sønn som han, som så mange andre stormenn i denne tiden, velger en geistlig karriere for. Denne sønnen er Andres Ogmundssønn og hans far, Ogmund, blir da farfar til Saxe Andressønn - derfor er disse 2 seglene identiske.

Andres Ogmundssønn må være meget ung da vi treffer på ham første gang. Men, han må ha kommet fort fram i verden, er det forresten så rart i og med at han er sønn av en av kongens fremste menn? Han kalles nemlig "Sira" da han 15. februar 1341 kjøper jord i "Haakons"-Kjølstad på Follo av Jon, prest i Feiring. (DN V nr. 147). Neste gang vi hører om ham er i 1344. Han er da med og besegler salget av Fenstad i Strøm sogn i Nes på Romerike og står da som nr. 2 av dem som besegler kontrakten (DN IV nr. 281). I DN IV nr. 296 er han med og tar mot gaven da Fru Cecilia Haakonsdatter (Bolt) 30. januar 1346 gir gardene Sundby og Baarderud på Romerike til kannikene ved Mariakirken i Oslo. 11. oktober 1348 gir han og hans søster Astrid en mann ombud til å stevne hennes døtre og svigersønner for lagmannen i Oslo for å høre henne sverge jevningsed mellom sine barn (DN IV nr. 338).

Når kom så Sira Andres til Hoff kirke? Det har vi ingen sikre opplysninger om, men DN II nr. 359 forteller oss at han 9. mars 1360, da kalt kannik i Hamar erklærer at han har

sett en avdød kanniks testamente og testamentsgaver. Det er uten videre klart at han måtte inneha et betydelig prestekall i Hamar diocese for å kunne være kannik i Hamar. Kan godt være at han alt da var på Hoff. Det kommer imidlertid først klart fram i DN I nr. 399. Gudbrand Lodins-sønn - samme navn som han som kjøpte av Arne Brynjulfs-sønn i 1360 - forteller der at han har solgt kverna i Tyrfd (=Hekshuselva) til Andres Ogmundssønn, Prost og Prest på Hoff (30. mars 1368).

Det følger nå en lang rekke handler, makeskifte, gaver og salg i de opplysninger kildene gir oss om Sira Andres. Samme dag som han kjøper kverna gir han sin datter Guri 3 mælesmørsbol i Lund i Kolbu og et hefseldebol i Hattebøl i Hveems sogn (DN I nr. 400). Han må imidlertid ha gitt Guri mer enn dette for Akershusregisteret nr. 918 omtaler "Herr Anders Ogmundsens gavebrev på 3 markebol i Lund i Kolbu til sin datter, datert 1368. Dette kan ikke bety annet enn at Guri da er voksen, har giftet seg og dette er hennes hjemmegaver.

I 1371 foretar Sira Andres to innkjøp som senere forteller oss at Saxe Andressønn var hans sønn. 9. november dette året kjøper han halve Apelsvold og 16. november den andre halvparten (DN III nr. 374 og 375). I Røde Bok leser vi på side 236 at Oslo Bispestol eier 2 markebol i Apelsvold som Saxe Andressønn har gitt "in participatione".

Året etter møter vi ham i Gjerpen der han foretar skjønn av den skaden Kjos kirke har lidd i den tiden Orm Skart hadde ansvaret for den. (DN XV nr. 28). Vel hjemme igjen makeskifter han - på Hoff kirkes vegne - den 8. april 1372 6 øresbol i midtgarden Grimstad i Alfstad sogn mot 6 øresbol i midtgarden Ringen i Molstad sogn. 8. desember samme år rekker han med enda en handel idet han kjøper halvparten av Sivesinds kverner (DN II nr. 425).

27. april 1373 makeskifter Sira Andres med Margrethe Dalesdatter. Hun får 6 øresbol i Hage i Aamodt sogn, han 1 markebol i Rise i Lensbygda (DN I nr. 424). 12. juni 1374 kjøper han 2 øresbol i Raneby (DN III nr. 393) og 24. oktober samme år makeskifter han bort 3 hefseldebol i Viken i Fluberg mot 2 hefseldebol i Ronnougrud (?) i Hveemsogn (DN V nr 275). 27. mai 1375 forteller DN III nr. 398 oss at Gro Aasmundsdatter har solgt det hun eier i Torseter i Gausdal til Sira Andres og i DN III nr. 401 leser vi at han - antagelig 21. januar 1376 ble eier av 2 1/2 hefseldebol i

vestre Kobberstad. 15. september samme år kjøper han 2 øresbol i Vesle Gran i Lensbygda.

For meg står det slik at denne flommen av jordkjøp ikke på noen måte kan forklares ut fra Sira Andres' inntekter. La oss bare tenke på det paven skrev om Sira Arne, som hadde et kanikat mer enn Sira Andres, at hans samlede årsinntekt ikke var mer enn 34 fl. Å nei, jeg føler meg temmelig sikker på at det ligger en arv fra en ridder og hirdstjore bak alle disse forretningene!

Om våren 1377 var høydepunktet i Sira Andres Ogmundssønns liv, se, det vet jeg ikke. Men, at det var en stor og meget spesiell tid for ham, det er jeg sikker på. Beviset for dette finner vi i DN II nr. 447. Dette brevet stadfester en gave til Mariakirken i Oslo (der Sira Andres var kannik) på hele 6 markebol i en gard på Romerike for ridderen Hallvard Jonssønns sjel. - Brevet, som er skrevet 4. mars 1377 begynner slik:

"Vi, Haakon, med Guds nåde Norges og Sverige Konge sender alle de menn som ser eller hører dette brev Guds og sin hilsen. Vi stadfester med dette åpne brev osv ..."
Brever sluttet slik: "var dette brev gjort i prestegarden ved Hoff's kirke på Toten midtuke dagen nest før midfastesøndag i Vårt 22. regjeringsår i Norge og beseglet Oss selv tilstedeværende". (Skal vedde på at det var stas og at Sira Andres bød på det huset formådde!!!).

I 1378 er det blitt hverdag igjen. DN V nr. 303 forteller at Sira Andres den 19. januar har måttet hjelpe sin korsbror-kollega Eystein Aslakssønn til å få ut landskylden for Hermanrud som Sigurd som hadde bykslet garden ikke hadde betalt. 16. mars samme år blir det verre, for da er han i Oslo og ordner opp i at presten Eirik Thorkildssønn ikke har betalt landskyld av sin del av Thorshov i Oslo på 15 år (DN VI nr. 294).

13. juni 1379 kjøper Sira Andres ytterligere 2 øresbol i vestre Kobberstad (DN I nr. 456), 11. januar 1381 blir han eier av 3 hefseldebol i østre Sivesind i Aas sogn (DN II nr. 467) og 11. august 1383 kjøper han 4 markebol i Medalby i Nannestad (DN I nr. 479). Sommeren 1385 er han på ny på Romerike. 21. juli det året er han med og kunngjør at Gunnar på Låvegg i Holter sogn i Nannestad har avslått 3 1/2 øresbol til presten i Nannestad og til Holter kirke - halvdel-en til hver. (DN VI nr. 320). 14. august 1385 overlater han 12 øresbol i Aamaal i Bjerke sogn på Vesttorp på Romerike til

biskopen i Oslo.

Om det er oppgjøret fra biskopen han reinvesterer vet vi jo ikke, men 27. august 1386 kjøper Sira Andres 2 hefseldebol i Markestad i Fjelds sogn på Toten (DN I nr. 498), men i 1388 treffer vi ham på ny på Romerike. DN VI nr. 543 opplyser at presten i Nannestad har solgt 18 øresbol i Hirdmanns-Klinge i Bjerke sogn til biskop Øystein i Oslo (det er han med Røde Bok). Handelen har funnet sted på Lautin prestegård ved Jessheim og Sira Andres Ogmundssønn er med og besegler. Dagen etter tar Tarald Arnbjørnssønn biskop Øystein i hånden og forplikter seg til å betale sin gjeld til ham før vinternettene - i motsatt fall skal biskopen ha et markebol i Bjørnulfstad (og det fikk han, - DN VI nr. 544). Igjen er Sira Andres med og besegler avtalen, denne gangen forresten sammen med Jon Gudleikssønn på Haugrim i Aurskog (som i parentes bemerket er en fjern forfader til blant andre Pål Gihle og til denne artikkels forfatter).

Neste opplysning kommer fra Toten. 17. februar 1389 utsteder Sira Andres sammen med presten på Balke, en klerk og en lagrettemann vidisse av brevet av 24. september 1358 at Sira Haavard Baardsønn hadde kjøpt Hornborstad i Løten. (DN II nr. 512 og DN II nr. 343).

Nye oppgaver ventet Sira Andres og midt på vinteren 1391 ser vi av DN IV nr. 588 at han 25. februar bekrefter at biskop Øystein makeskifter til seg 2 1/2 øresbol i Foss i Fenstad mot 2 øresbol i Grinder i samme sogn. Brevet er skrevet i Nes prestegård og derfra går turen videre til Trøgstad der vi leser av DN IV nr. 589 at Munan Thorleifssønn (Stumpe til Skog i Skiptvet) har solgt de to Berggardene i Sørums på Romerike til biskop Øystein. Dette siste skjedde på "Sialfvirke" (Sjølgtjort) som var navnet på prestegården i Trøgstad. (Denne ble forresten senere gitt som gave til presten Øystein Baardssøn (Rosensverd) fra kong Fredrik II som erkjendlighet for prestens personlige tapperhet under 7-årskrigen 1563-70).

Nå er det klart at det begynner å ebbe for Sira Andres Ogmundssønn. Et udatert diplom fra 1393 (DN VI nr. 341) forteller at han er i Oslo og gir sitt samtykke til at biskop Øystein overdrar de husene i Kannikegården i Oslo - som Sira Andres tidligere hadde gitt biskopen - til en annen kannik på dennes levetid, men betingelsen er at disse husene blir solgt "når vi alle er døde" og at pengene de da innbringer blir fordelt mellom domkirken, korsbrødrenes

kommune og de fattige. Kan hende hører vi om ham enda en gang da lagmannen i Oslo 13. oktober 1396 kunngjør et jordskifte i Enebakk på Oslo rådstue (DN VIII nr. 223). Det som gjør dette ikke umulig, er at Andres "Agmundssønn" nevnes på en fremtredende plass blant de som besegler - og det var man nøyaktig med i gamle dager.

Men en så aktiv og betydelig person som Sira Andres får vi også høre om etter hans bortgang. Den 16. april 1412 bevitner Ingeborg Vesetesdaatter med sin ed for Thorstein Skjoldulfssønn at Gjavalld Olssønn for 26 år siden i sitt testamente ga og avhendet det han eide i Østby i Hoff sogn til Sira Andres Ogmundssønn for voks, offer og restanser (DN IX nr. 213). Sira Andres' testamente er ikke funnet, men i biskop Øysteins Røde Bok leser vi på fol. 116a 1 at i Hole i Bjerke (i Nannestad) ga Sira Andres på Hoff 12 øresbol til Oslo prostedomme og på fol. 116b 1 at han ga et øresbol mindre enn et markebol i Dokkanes til Hoff kirke til bygninger. På fol. 123b 2 står det at til Oslo Domkirkes korsbrødres kommunegods ga Sira Andres på Hoff 3 markebol i Medalbø i Nannestad - seg til årtidehold og endelig under året 1399 (i tillegget) "Likeså av arven etter gamle Sira Andres 7 øresbol" - til Steins kirke i Viken, der ridder Ogmund var hirdstjore. (Var det kanskje i nettopp denne kirken han selv var blitt båret til dåp for lenge, lenge siden?)

Etter mitt syn blir vi utsatt for å kanskje ville mannjevne og dømme når vi har sett Sira Brynjulf Haraldssønns rent geistlige, høykirkelige og uverdslige minner og så blir presentert for Sira Andres og alt hans kjøp og salg og all hans verdslige virksomhet. En ting er at vi absolutt ikke har noen som helst forutsetning for dette! Det vi i dag har av kilder om disse menneskene er bare en minimal brøkdel av det de i sin livstid utførte. La oss dessuten ikke slippe tanken på det som hadde skjedd i den tiden da Sira Arne var prest på Hoff. Norge var ikke lenger et rike av betydning i Sira Andres' tid slik som det hadde vært i Sira Brynjulfs. Landet var på full fart inn i "den firehundreårige natten", Kalmarunionen ble inngått da Sira Andres var prest på Hoff. Er det da så rart i en tid som er preget av forfall på alle kanter og bauger at en prøver det lille en kan for å sikre best mulig for seg og sine??

La oss heller ikke glemme at Sira Andres var en meget

betrodd mann og at han la alt an på å vise seg tilliten verdig. Han har en datter som er voksen og gift i 1368, da er hun antagelig født tidlig på 1340 tallet. Sjøl er han kanskje bare såvidt myndig (dvs. over 25 år) da vi første gang møter ham. Dette skulle tyde på at han kan være født ca. 1315. Vel, da er det altså en mann på mellom 75 og 80 år (og det var en meget høy alder i den tiden) som på sin biskops bud setter seg i spiss-slaen midt på kalde vinteren og kjører fra Toten til Trøgstad for å gjøre sin plikt mot sin overordnede. Jeg synes denne mannen rett og slett er "TØFF"!

Noen litt spesielle ord:

Heraldikk: lære om våpenskjold og seglmerker.

Hirdstjøre: offiser i Kongens hird. Han utgjorde sammen med sine huskarer kjernen i landets forsvar.

Jevningsed: offentlig ed om lik behandling av arvinger.

Mælesmørsbol: jordareal som det kostet en mæle smør = 72 merker å byksle.

Øresbol: jordstykke som det var 1 gammelt øre i byksel-avgift pr. år for. Vi kan grovt regne: nok til å fø 1 hest og 2 kuer.

Markebol: Bykselavgift 1 gammel mark, dvs. 8 ganger så mye som øresbolet. En fullgard på Østlandet var 1 1/2 - 2 markebol.

Årtidehold: årlig minnesmesse over en avdød.

Vidisse: offentlig dokument der en bekreftet at en hadde sett og lest hva det sto i et eldre dokument - dette eldre dokument skulle da gjengis ord for ord i vidissen.

"in participatione": betyr at man er deltager i at noe blir gjort, skal vi sleive litt og si at Saxe gir "med hilsen fra familien".

POLITIEMESTER

i Christiania

Gjör vitterligt: at *den kendte Paastrækt Nils Johansen Nilsen* — som i
9. April 1846 var indsat paa *Lindø* — til Fæstningsarbeide er formedelst

nu fra Agershuus Fæstnings Slaverie løsladt. Bemeldte Person er: 66 Tommer høi
af Øine *2 1/2* af Ansigt *99* af Bygning *46 1/2* Aar gammel, og har ellers

Han har nu angivet at ville begive sig til *Tobias Plafopp*
sig ved *Sagabro*. Alle Forekommende anmodes derfor om at l

den didhen førende almindelige eller nærmeste Vei; men hvis han derfra afviger er han at l

Ved Ankomsten til *Tobias Plafopp* melder han sig strax hos Sognepræsten og

Bemeldte *Nils Johansen* er førend hans Afgang fra Fæstn

Lægens Erklæring, intet Tegn til smitsom Sygdom.

Han er herfra forpleiet med 6 Skilling pr. Mål til sit Hjem.

Dette Pas gjælder kun for denne Reise.

Christiania Politiekammer den *15. Oktober* 1846.

Christiania
Politiekammeret

POLITIMESTEREN i Christiania

Gjør vitterligt: at dimitteret Slave Niels Johansen Wilkaaret som ifølge Høiesterets Dom af 9. april 1846 var indsat paa Livstid til Fæstningsarbeide er formedelst Kongelig Resolution af 26. f. Mnd nu fra Agershuus Fæstnings Slaverie løsladt. Bemeldte Person er: 66 Tommer høi sort af Haar blaa af Øine skarp af Ansigt middels af Bygning 46 1/2 Aar gammel, og har ellers intet Serkjende.

Han har nu angivet at ville begi ve sig til Totens Prestegjeld for der at ernære sig ved Dagarbeide. Alle Forekommende anmodes om at lade ham passere, naar han følger den didhen førende almindelige eller nærmeste Vei; men hvis han derfra afviger er han at betragte som en pasløs Person. Ved Ankomsten til Totens Prestegjeld melder han sig strax hos Sognepræsten og den civile Øvrighed.

Bemeldte Niels Johannesen er førend hans Afgang fra Fæstningen visiteret, og havde, efter Lægens Erklæring, intet Tegn til smitsom Sygdom.

Han er herfra forpleiet med 6 Skilling pr. Miil til sit Hjem.

Dette Pas gjælder kun for denne Reise.

Christiania Politiekammer den 15de. October 1846.

På baksida har lensmann Even Gihle i Østre Toten skrevet navnet sitt da dokumentet ble vist fram for ham.

Det er Einar Fodstad på Tømmerhoel i Østre Toten som eier dette dokumentet. Og når det nettopp har havnet på Tømmerhoel er vel grunnen den at Niels Johansen bodde på et husmannsbruk under denne garden.

Johansen var født i Tømmerhoelstuen 1801 og døde på "Tømmerhoelseie" 1871 som fattiglem. Han ble gift 1827 med Agnete Johansdr. tjener på Sogstad og de fikk fire barn: Johan f. 1828, Hans f. 1830, Joakim f. 1833 og Ole Christian f. 1839.

Foreldrene til Niels var Johan Larsen og hustru Marte Hansdr. Johan Larsen ble kalt Stabo da han giftet seg i 1791. Familien bodde i Mesterstuen 1794 og i Tømmerhoelstuen 1797 og 1801.

Klokkenes ringen....

Fra kirkestol for Hoff kirke, Toten.
Inntekter av klokkenes ringen for:

1679

Salig Oluf Efuensen Laes Begravelse i Kirken 10 rd.

<u>1690</u>	<u>Ort</u>	<u>Skilling</u>
-------------	------------	-----------------

Halfvor Stepperuds liig	1	8
Thor Nere Ruudstads liig		16

1691

Marthe Hermandruds liig	1	8
Halvor Sodstads liig	1	8
Halvor Skoveruds datters liig		16

1692

Jacob Kises liig	1	8
Knud Øfstaas		16
Niels Kobberstad	1	8
Peder Listerud		16
Torkild Alms datter		16
Gammel Ole Buruld	1	8
Thor Fodstad		16
Ole Skiøl		16

1693

Giertrud Ronnebye	1	8
Hans Revold	1	8
Mette Alfstad	1	8

1694

Erik Backe	1	8
Joен Enge	1	8
Anne Kobberstad		16
Jens Giestrum		16
Peder Frockenstads Qvinde	1	8
Daphin Frockenstads Qvinde	1	8

Anders Sejerstad	1	8
<u>1696</u>		
Marte Lassesdaatter Hom		16
<u>1698</u>		
Oluf Giiloug	1	8
Hans Lij	1	8
Østen Sodestad		16
Niels Stabu	1	8
<u>1699</u>		
Ivfer Enge		16
Jens Sogstad og hans Qvinde	2	16
<u>1700</u>		
Halvor Stabu	1	8
<u>1701</u>		
Jens Olsen Hørsrud	—	16
En Dreng paa mellem Rustad		16
<u>1702</u>		
Johannes Valle	1	8
Peder Lunde		16
<u>1703</u>		
Nils Amundrustad		16
Hans Skougerud		16
<u>1704</u>		
Ragnild Neder Rustad		16
Paul Præstesæters barn		16
Torkel Stabus barn	1	8
Marte Tømmerhoel	1	8
Hans Elton		16
<u>1705</u>		
Malene Nøchleberg		16
Anne Olsdtr. Klavestad		16
Anders Tollefsen Smebys barn		16
Hans Halvorsen Øfstaas		16

Even Skrigeruds Barn	16
Siri Olsdtr. Solberg	16
Abraham Hansen	16
Jørgen Skiøls Barn	16
Tommes Gamme	16
Birgit Morterud	16
Zakarias Killestad	16

1706

Magrete Sivesind	16
Svend Foss	16
Peder Stepperud _____	16
Ole Pedersen Qvagrud	16
Tommes Evenrud	16

1707

Mads Pedersen Igelsrud	16
Lars Grimstads Barn	16
Marte Pedersdtr. Nøkleby	16
Maren Askim	16
Johannes Gaukum	16
Tollef Smebys Barn	16

1708

For Klochernes Ringning betalt for 8te Bønder
Liig 1 rd. 1 ort 8 skilling

Disse listene har vi fått fra Pål Gihle, Lena.
Kirkebok for Toten begynner i 1695 og
skifteprotokollene 1657.

"Norsk Slektskalender" 1-3

Det er Norsk Slekthistorisk Forening som gir ut dette verket som kom ut 1949, 1951 og 1979, og det er tanken å gi ut flere bind etter hvert. Ingeborg Flood var redaktør for bind I, S. H. Finne-Grønn og Harald Gram for bind II og Per Seland for bind III.

I alt er det omtalt 80 slekter i dette verket, 32 i bind I, 30 i bind II og 18 i det siste bindet. Slektene er ordnet alfabetisk og i det siste bind er det også en del slektstavler som letter oversynet. En del av de omtalte slektene har tilknytning til våre distrikter og fra bind I nevnes Gram, Lomsdalen, Major, Mathiesen og Raabe fra bind II Hoel, Mustad og Sejersted og fra bind II Baumann, Bjelke, Borch, Halbo og Willoch.

Det er nok et faktum at det mest er "kondisjonert-pregede" slekter som er omtalt i Norsk Slektskalender, men såvidt en kan se av forord og orienteringer, så synes det ikke å være oppsatt noen grenser for hvilke slekter som kan komme med. Alle som har noenlunde fullstendig opplysninger om slekta si kan sikkert sende inn manus til utgiverne og det blir da redaktørens oppgave å vurdere hva som skal komme med. Et nyttig verk må en si at Norsk Slektskalender er, og i siste bind skriver redaktøren blant annet at: "Så sant interessen for slektskalenderen er stor nok, håper vi i årene fremover å kunne gi ut flere bind". Dette da som en oppfordring til interesserte.

Personalhistorisk Bidrag vedkommende Danmarks og Norges Geistlighed i ældre og nyere Tid -

- er den lange tittel på et verk som begynte å komme ut i København omkring 1840 og som finnes på Statsarkivet i Hamar (12 bind). Det synes å være et meget grundig verk som gir opplysninger om svært mange av slektene innenfor geistligheten og i de fleste bindene er det store slektstavler som letter etterforskningen for en gransker. For en person som er på leiting etter aner eller slektninger med tilknytning til geistligheten i "dobbeltonarkiet" Norge-Danmark vil dette verket komme til god nytte. Utgiver var J. C. L. Lengnigh og han har gjort et godt stykke slektsarbeid.

Dokumenter på Bjørnstad i Østre Toten 1624-71

1624 12/11:

Følgende er nevnt i dette dokumentet: Edsvorne lagrettes menn på Toten Anders Evang, Arfuue Alvstad, Johannes Sigerstad, Sifuer Sugstad, Anders Sukkestad, Lasse Grimstad, Nils Sommer (tingskriver), Hans Alfstad (lensmann). - Bersvend Guttormssønn, tjener på Moldstad, Hadeland, utfordret Peder Solberg og hans sønn Kjell Pedersen Solberg og svogeren Siver Foss.

Oluff Pedersen hadde pantsatt Solberg til Pål Torgiersen Hund på Eker i året 1573. Peder Solberg hadde innløst pantet samt innløst Foss fra Gunder Bjørnstad og gitt en hest til Peder Jude for brevene. Bersvend var odelsbåren til en søsterpart på sin mors vegne i Solberg og Foss. Peder Solbergs hustru er hans mors søster. Bersvend ble tildømt Foss.

1627 30/11:

Dette dokumentet fjelder garden Ås i Vardal. Christoffer Gunnerud i Syllingsdalen med hustru Åse Olufssdr. selger til Jon Gunnensen på Vilberg i Land 1 1/2 skinn i garden Ås i Vardal som Nils påbor. - Rasmus Claussen på Enger i Sylling med hustru Gulloug Olufsdatters vilje har solgt til Jon Gunnersønn 3 skinn i Ås. Jørgen Mortensen, tingskriver i Bragernes, Tord Skjeggerud og Jon Gurandsrud, lagrettesmenn i Lier.

1630 10/10:

Dette dokumentet handler om skillet mellom Glemmestad og Foss. Her nevnes Herman Hansen, sorenskriver over Hadelands fogderi og følgende lagrettesmenn:

Tore Rustad, Guttorm Askim, Jakob Igelsrud, Johan Bakke, Laurits Rustad, Guttorm Breili., Elling Stabo var lensmann. Saken er mellom Siver Glemmestad og Bersvend Foss.

1630 30/10:

Hans Halvorsen Moldstad på Hadeland, sønnen Elling Hansen hadde fått verdier for 135 riksdaler. Svigersønnen Bersvend og Karen Hansdr. og svigersønnen Peder Christensen og Maritte Hansdr. fikk like mye til sammen nemlig 1 pund årlig rente i Askim på Hadeland, der Alf bror, til brukelig

pant. Oluff Dvergsten og Oluff Tingelstad besegler dokumentet. Fogden var Hans Gregersen og sorenskriveren var Herman Hansen.

1633 30/1:

Skifte på Moldstad, Hadeland etter Hans Halvorsen. Hans hustru het Thore Jensdtr. Barn: Elling som er død (hans sønn Halvor), Maritte og Karen.

1633

Hans Molstads kvittering fra Bjørn Bleken, Gulbrand Bilden og Laurits Stuffneyd (Stumme) fordi han hadde vært verge for deres hustruer Maren, Merith og Kirsten Eriksdøtre. Formynder og fierholdsmann Peder og Oluff Tingelstad har beseglet sammen med Hermand Hansen.

1635 26/2:

Dokument Stabu på Toten. Her nevnes Nils Christensen på Bjørke i Ringsaker, Jens Groset på Toten, Mickell Hexem, Toten, Olluff Øversett på Toten, Nils Sauv i Ringsaker. - Torgjerd Holdzmark i Lier har på sine hustrues vegne oppebåret 53 rd. av Peder Jonsen på Ås i Vardal fra tid til annen fordi hvorfor han får 9 skinn årlig landskyld i Ås i Hunndalen. - Olluf Mustad, Gudbrand Tranberg og Johannes Dalborgen har medforseglet dokumentet. Seglene mangler.

1635 26/2:

Dokument som angår Stabu på Toten. Tore Kopperud, Birgete Stokke og Ragnild Ås i Vardal, Christopher Gunnerud og Rasmus Clausen på Enger i Syllingdalen i Lier har solgt 1/2 hud i Ås og et kvernstød ved Hunnselva til Peder Jonsen på Ås. Østen Ek, lensmann i Vardal samt Gulbrand Tranberg og Laurs Tokien har forseglet dokumentet.

1642 5/5:

Dokument angående garden Solberg på Toten. Jon Olsen Solberg gjør vitterlig at Bersvend Foss har betalt Kjell Pedersen Solberg og sin hustru Sønnuf Guldbrandsdtr. 10 rd. Jon Solberg forsegler sammen med Siver Glemmestad og Ouden Båkinn. Voksseglet mangler.

1668 29/10:

Skifte på Foss på Toten etter Bersvend Guttormsen. Peder Andersen, sorenskriver, fullmektig Mads Paulsen

Igelsrud, Peder Evenrud og Jacob Bjørnstad. Der var to voksne sønner og to voksne døtre: Hans og Elling, Guri og Kari. Lensmann var Knud Einersen Seierstad. Det var gjeld til Hans Berg, til Mads Igelsrud, Anders Hansen Molstad, Lisbeth Tjøstelsdtr., til Elling Bersvendsen Foss og til Hans og Elling Foss.

1671 1/3:

Arveskifte på Foss etter avdøde Karen Hansdtr. Foss. Barn var Hans og Elling Bersvendsønner, samt Guri og Kari Bersvendsdøtre. Sorenskriver var Peder Andersen. Lagrettesmenn Finn Lunden, Jacob Bjørnstad. Fogdens fullmektig var Karl Casper Sørensen samt Niels Poulsen Foestad. Elling Foss skulle ha en hest hos Niels Solberg, til fogd Bendix Jørgensen en gul "teppenfelde". Lensmann Find Lunden 1 ort, Ole Tolløfsen Knarrud i Gran var gift med Guri Bersvendsdatter. Jacob Gudmundsen Helgerud var gift med Kari og kvitterer sin værsøster Ingri Torstensdatter for arven. Finn Lunden fikk 1 høyseseteskap med lås. Til Jacob Bjørnstad gikk 1 ort.

Eier av disse gamle og betydningsfulle papirene er Hans Bjørnstad.

1683

Efter som Mestermannen udi Christiania Jørgen Nielsen hos mig underskrefne Gastgifuer paa Todten er blefuen indlagt i trei Dages Tid, og imidlertid fortæret af Øll og Brændevin til Thou Rigsdaler. Hvilke bemeldte 2 dr. af Kongl. May: Foged Hr. Cornelius Hvids Tiener Hans Knudsen mig er blefuen betalt, hvorfor hannem hermed qvitteris.

Actum Lund den 26de September 1683. Laurits Thorkildsen, Egen Haand.

Mestermann (etter tysk) gammelt navn på skarpretteren (som mester i forhold til medhjelperne). Mestermannen bodde i Christiania og ble tilkalt utover i bygdene og byene når det var behov for ham, når et hode skulle falle...

Nyttig bok fra Land

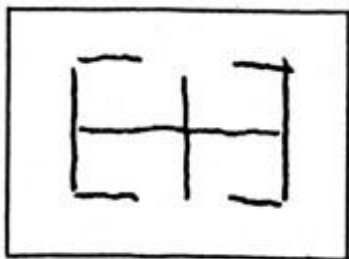
I april 1984 ble siste setning i manus til boka "Gården og slekten Enger m.fl. i Nordre Land" satt på papiret, og dermed var et betydelig verk ferdig til trykking. Det ble redigert og utarbeidet av Leif A. Wien. Boka ble innbundet på en smakfull måte, er på 129 sider og forsynt med mange illustrasjoner.

Vi benytter anledningen til å gratulere forfatteren med boka, som sikkert er studert nøye av mange, for lokalhistoriske og slektshistoriske skrifter har en spesiell appell til mange.

I boka er trykt sanger, avisutklipp, historiske utgreiinger om garder med tilknytning til denne slekta, biografier, anetavler, bumerker og annet. Boka er forsynt med register over alle artiklene. Slektsforskerne ser ut til å elske registrene og det kunne derfor vært meget bra om det i denne boka hadde vært med register over de personer og steder som er nevnt med sidehenvisninger. Men et slikt register er et stort arbeid å utføre. I boka er det også nevnt hvor kildene for boka er. Leif Midthaug som i mange år arbeidet på Statsarkivet i Hamar er av dem som har skaffet stoff som kom boka til nytte.

Når det gjelder alderen på de historiske opplysningene i denne slektsboka så er det å si at garden Enger er nevnt i 1337, men det er ikke sammenhengende eier- og brukerhistorie fra den tid. Det er først etter 1600 at materialet blir såvidt greit at det lar seg gjøre å sette opp sikre brukerrekker.

Folk som søker opplysninger om slekter i Nordre Land vil finne mye av interesse i denne boka. Og så får en håpe at det kommer mer fra Leif A. Wien, det være seg artikler eller skrifter. Her er gjort et grundig arbeid til glede for mange.
AA.

Bumerke fra Enger

"Je fant, je fant", sa Askeladden

Av Maja Tosterud, Feiring

Han fant en utgått skosåle. Det jeg fant, var ei gammel kladdebok som lå bortgjømt i skatollet etter bestefar. Der hadde han skrevet opp slekta si på farssida helt til oldefar sin som var født i 1730. Jeg var 14 år og nysgjerrig etter å få greie på mer. Slik fikk jeg interesse for slektshistorie, og det har jeg hatt mye glede av.

Skal en komme noen veg, må en ha gode kilder å støtte seg til. I kjerkebøkene finner en mye: Oppgave over vigde har årstall for vigslen, navn og alder på brud og brudgom, navn på fedrene deres, og gjerne på "kaveringsmennene." De siste var to menn som var med når brudeparet "trolovet" seg. Dette gikk for seg hos presten, der kaveringsmennene skreiv under på at det ikke var noe til hinder for at dette paret inngikk ekteskap. Bryllup vart holdt seinere. Da var det vigsel i kjerka for at brudeparet skulle få velsignelsen.

I bøkene over døpte kan en finne dato, årstall og navn på barnet og navn på foreldrene. I de eldste opptegnelsene finner en forresten bare farens navn, og kanskje også tittel, t.d. Ole Stigers barn. Og vi finner navn på fadderne også. Folk brukte helst å ta sine søsken og deres ektefeller til faddere på barna sine. Det kunne også være en venn eller en nabo. Her har en en god pekepinn til videre gransking.

Lister over konfirmanter finnes også, - og over døde. Her er det å merke at en person ofte har forandret etternavn. Hvis en t.d. hadde flyttet til en annen gard (dette gjelder tjenere også) brukte en det nye gardsnavnet til etternavn. Etternavnet er likesom den adressen en har.

Så er det jo interessant å få greie på litt om hvordan folk hadde det i gamle dager. Da er det fint å få muntlige tradisjoner å skrive opp. Lenge minnes folk hendinger utenom de vanlige. Men en bør ha årstall å støtte seg til.

I Statsarkivet finner en kjerkebøker, klokkebøker og kommunikantbøker og mere, og i Riksarkivet er det oppgaver over folketellinger og annet. Det finnes også oppgaver over emigranter, men de er ikke fullstendige. Oppgaver over "fattigskatten" viser hvor mye korn hvert bruk skulle levere,

og også hvor mange dager hver fattig person skulle være der i legd i året. Og skifteprotokollene forteller om gjeld og formue der det var noe å skifte.

Når en vil danne seg et bilde av forholdene hos sine forfedre, får en se både medgang og motgang, kanskje helst det siste. Medgangen kommer gjerne ikke til uttrykk i tall.

Frå Statsarkivet i Hamar

Av statsarkivar Per-Øyvind Sandberg.

Svar på spørsmål frå redaktøren.

Statsarkivet i Hamar svarer på alle brev, men ofte er svaret negativt, da det vil medføre tidkrevende undersøkelser å gi rekvirenten de opplysningene som etterlyses. De fleste slektsforespørlene blir meget kortfattet behandlet, og vi opplyser brevskriveren om at slikt arbeid må gjøres privat.

Statsarkivet i Hamar leverer avskrifter bare av dokumenter som skal brukes i rettstvister eller i velferdssaker. Prisen er kr. 25.- pr. dokument. Til vanlig tar vi ikke avskrifter fra tingbøker og skifteprotokoller.

Fotokopier tas av de kopierte kirkebøkene vi har innbundet til bruk for lesesalgjester. Fotokopier originale kirkebøker leveres til vanlig ikke.

Statsarkivet i Hamar kan formidle kontakt med personer som påtar seg privatoppdrag, men disse personene er ikke interessert i en fast ordning.

Eiere av garden Tingelstad, øvre, gårdsnummer 148, bruksnummer 1 i Brandbu på Hadeland

Avskrift etter Oskar Petter Jensrud.

Før 1841: Hans Hansen Tingelstad. Han var far til Bent og Ole Hansen Tingelstad, som begge reiste til Amerika i 1849. Eieren overdro garden til eldste sønn, Hans, i 1841 for 1100 spesiedaler.

1841-98: Hans Hansen Tingelstad. Han drev garden helt til 1898 da han overdro den til sønnen Thorsten. Hans hadde også to døtre, som begge ble gift til Hilden i Brandbu: Randi f. 1850 gift med Peder Andersen og Marte f. 1858 gift med Iver Andersen.

1898-1923: Torsten Hansen Tingelstad. Han var barnløs, og garden ble i 1923 solgt til en yngre sønn på nabogarden (også nabogard), Nils H. Tingelstad, for 27.000 kr. Nils var mye på garden fra han var liten gutt og ble nesten regnet for en sønn av Thorsten og hustru.

1923- Martha og Nils Tingelstad. Nils døde etter få år, men hans hustru Martha var meget driftig og fortsatte videre alene. Hun drev i mange år pensjonat på garden ved siden av vanlig gardsdrift. Martha Tingelstad er fortsatt i live.

Gran kommune: For få år siden overtok Gran kommune hele eiendommen for å bevare den som et kulturområde i tilknytning til Hadeland Folkemuseum og Gamle Tingelstad kirke.

Eiere av garden Moger, gardsnummer 194 og bruksnr. 1 i Gran, Hadeland.

Før 1836: Ole Olsen Moger. Kjøpte Moger av faren Ole Amundsen 1802. Han var far til Eli (Moger) Tingelstad. Ole døde i 1836, og garden ble overdratt til eldste sønn Ole, for 650 spd. (gammel norsk pengemynt.)

1836-69: Ole Olsen Moger. Han var bror til Eli Tingelstad og var gift med Ragnhild Hansdtr. Tingelstad som var søster av Ole Hansen Tingelstad! Eieren overdro garden til sønnen Ole i 1869 for 400 spd. (Alt i 1844 kjøpte svogeren Lars Olsen Nøkleby en del av Moger).

1869-1901: Ole Olsen Moger født 24. januar 1838 gift 25. juli 1882 med Mari Rækken. Ole hadde ingen sønn til å ta over etter seg, og i 1901 ble garden solgt til nærmeste mannlige slektning for 3600 kroner. Den nye eieren het Lars Trondsen og var nevø av Ole Olsen Moger. (Her tar Jensrud feil: Det skal være Trond Larsen. Han var sønn til Lars Olsen fra Nøkleby i Jevnaker som var gift med Mari Olsdtr. Moger og hadde Rua. Men det er riktig at det var en nevø. Men hans sønn Lars Trondsen var da alt så voksen (21 år) at garden ble skrevet over til ham).

1901-39: Lars Trondsen Moger. Han drev garden til 1939 da sønnen overtok den for 12.000 kroner + føderåd. Sønnens navn er Trond Larsen Moger.

1939- Trond Larsen Moger. Trond er ennå i live, men det kan godt være at hans sønn har overtatt garden. Det er nok mest sannsynlig, og den nye eieren heter i så fall Lars T. Moger. (I dag er det slutt på å bruke farens fornavn som mellomnavn. Man bruker bare første bokstav i farens navn. Altså: Lars T. Moger, som betyr at faren het noe på T - i dette tilfelle Trond).

Barn av Ole Olsen og Mari Olsdatter Moger. Listen er satt opp ved Oles død i 1836.

1. Ole myndig, Dvs. mer enn 25 år. (Gift med Ragnild Hansdtr. Tingelstad).
2. Torsten myndig.
3. Iver 21 år (reiste til Amerika).
4. Anne gift med Johannes Jakobsen Bjertnes i Jevnaker.
5. Mari 18 år (senere gift med Lars Olsen Nøkleby fra Jevnaker, kjøpte Rua).
6. Marte 14 år (reiste til Amerika, gift med Ole Hansen Bjellangrina).
7. Eli 11 år (reiste til Amerika, gift med Ole Hansen Tingelstad).

Barn av Hans Hansen og Siri Olsdatter Tingelstad. Listen er satt opp ved Siris død i 1840.

1. Hans 21 år.
2. Ole 19 år (reiste til Amerika, gift med Eli Olsdtr. Moger).
3. Bent 17 år (reiste til Amerika).

4. Ragnild gift med Ole Olsen Moger.
5. Anne 27 år.

Barn av Ole Hansen Bjellagrina og Marte Olsdtr. Moger.

1. Hans f. 12. jan. 1847 i Bjellagrina
2. Ole f. 27. sept. 1848
3. Iver f. 31. mars 1851.
4. Peder f. 5. okt. 1852 på Moger.

Marte var født 17. okt. 1822, gift 23. nov. 1846. Hennes mann født 31/12 1825. Dei reiste til Amerika med utflytningsattest datert 28. mars 1854.

Folketellinga 1801 for Moger

Ole Amundsen husbonde 57 år.

Marthe Olsdtr. hans kone 53 år.

Barn:

1. Ole 25 år ugift
2. Eli 20 år ugift
3. Amund 15 år ugift

Anders Amundsen husmann 54 år.

Maria Joensdatter hans kone 53 år.

Datter:

1. Kari 9 år.

Eli Moger gifter seg 17/10 1802 med Hans Hansen Lofsvold. De har barna:

1. Anders f. 1802 døpt Allehelgensdag, født på Moger.
2. Marthe f. 1807, døpt 9. august, født på Lofsvold (Helgakereie).

22. november 1774 ble Ole Amundsen Alm og Marthe Olsdatter Moger viet. Dvs. det var Marthe som var fra Moger. Ole Amundsens foreldre var Amund Olsen Alm og Anne Tollefsdatter Knarud. De ble trolovet 19. okt. 1741.

Gran den 11. august 1985.

Hans M. Næss.

KLÆSTAD-SLEKT. Gran, Hadeland

Mest etter Leif Midthaug, redigert av Hans M. Næss.

- I. Helge Klæstad levde omkring 1600.
- II. Trond (Thrund) Helgesen) i skattematrikkelen fra 1647.
- III. En datter av Trond var gift til Kammerud på Vestsida med Torsten.
- IV. De hadde blant annet sønnene Anders og Gudmund som er nevnt i 1690.

III. Helge Trondsen f. ca. 1626 døde på Framstad 1707, begravet 30/12 81 år, 6 uker gammel gift med Ingrid Aastensdr. Framstad, død på Klæstad i 1732.

IV. Helge Trondsen og Ingrid Aastensdatter hadde barna:

1. Trond f. ca. 1676 på Framstad død 1770 på Klæstad begr. 3/1 gift 28/11 1715 med Kari Pedersdatter Vennolum f. ca. 1688 død på Klæstad 1778.
2. Anders f. ca. 1690.
3. Ingrid f. ca. 1692
4. Guri f. ca. 1694
5. Rolf f. ca. 1696.

V. Trond Helgesen Framstad/Klæstad og Kari Pedersdatters barn:

1. Helge Trondsen f. på Framstad 1716 død på Klæstad 1764 gift 21/6 1751 med Kari Povelsgatter Børmarken f. 1724 død 23/12 1813 (88 1/2 år).
2. Peder f. på Framstad 1719 gift med Siri Andersdr. Solberg fra Lunner. De ble brukere på Solberg.
3. Maren (Marie, Mari), f. 1722 gift 28/12 1742 med Halvor Amundsen Dihle.
4. Jakob f. 1724 gift 1746 med Agnete Larsdr. Gjøvik og flyttet dit.
5. Inger f. 1726 gift 1757 med Iver Hansen Myhre.

VI. Helge Trondsen Klæstad og Kari Povelsgatters barn:

1. Kari f. 1752 gift 23/6 1774 med Lars Eriksen Engnæs på Igelsrud.
2. Trond f. 1754 gift 1. 22/7 1784 med Siri Sørensdatter Gamkinn f. 1762 d. 1787 g. 2. 2. s. i faste 1789 med Kirsti

Olsdatter Virstad f. ca. 1773.

3. Povel f. 1756 død 1757, begr. 2. påskedag.
4. Povel f. 1758 død 1763, begr. 2. s. e trefoldighet
5. Mari f. 1762 døpt 2. søndag i faste gift 18/10 1781 med Ole Olsen Ensrud.

VII. Trond Helgesen Klæstad og Siri Sørensdatters barn:

1. Kari f. 1785, døpt 6. s. e tr. død 1786.
2. Hans f. 1787 død 1788.

Trond Helgesen Klæstad og Kirsti Olsdatters barn:

3. Siri f. 4/10 1789 (ved dåp står Maren Hansdatter oppført som mor) gift 24/3 1817 med Ole Jacobsen Nøkleby.
4. Marte f. 16/2 1791 gift 28/11 1810 med enkemann Amund Steffensen Alm.
5. Mallene f. 1792 døpt søndag septuagesima.
6. Hans f. 7/9 1794 død 1821
7. Helge f. 14/3 1797 gift 14/11 1826 med Randi Larsdtr. Skiaker f. 1810 død 1893.
8. Kari f. 10/11 1799 død 14/1 1888 gift 1823 med Anders Iversen Gjefsen f. 1802, død 1886.
9. Ole f. 10/11 1802 gift 12/10 1826 med Kari Halvorsdatter Wirstad (søskenbarn), de ble gardbrukere på Virstad.
10. Mari f. 4/2 1806 død 22/3 1810.
11. Karen f. 13/12 1808 død 23/3 1810.
12. Lars f. 27/2 1811
13. Povel f. 14/11 1813. Kjøpte Jorstad, gift 12/11 1844 med Margrethe T. Svinning.

VIII. Helge Trondsen Klæstad og Randi Larsdatters barn:

1. Trond f. 22/8 1827 død 1880 gift 14/11 1826 med Anne Iversdatter Horn f. 1835 død 1906.
2. Goro f. 28/1 1830 gift 26/1 1858 med enkemann Christoffer Eriksen Heen g. 2. 9/4 1867 med Morten Pedersen Grumstad
3. Kjersti f. 5/5 1832 gift 13/11 1856 med Gudbrand Nilsen Bjellum g. 2. 2/11 1869 med Ivar Lunde, Vågå.
4. Lars f. 9/12 1834, død 7/12 1867
5. Kari f. 26/6 1838 død 25/4 1904 gift 20/3 1866 med Engebret Jensen Bjertnes f. 1845.
6. Hans f. 16/10 1839.

7. Ole f. 11/12 1842 død 1901 g. 27/4 1870 m. Sofie Nilsdtr. Berger f. 1845 død 1918.
8. Hans f. 30/5 1846 død 1920.
9. Ivar f. 3/10 1850 død 1928 gift med Olga Evensen, Levanger f. 1860.

Spinkle opplysninger i kirkeboka

Eksempler fra Toten, gjengitt mest mulig ordrett fra originalen.

En ukjent Mandsperson formentlig fra Stockholm, fundet død paa Alfstad. Fattig. Dødsfaldet anmeldt 16/4 1876 af Anton Alfstad.

Et uechte Barn fra Fei Ringen, begravet 2/7 1749 ved Balke kirke.

Omgående Betler fra Morkhaugen i Stange, enkemann, 32 år, døde hos Ole Fossen 19/10 1856, begr. 21/10 1856.

Et fattig Barn fra Fredrikshald, begr. 10/6 1730 ved Kolbu kirke, 12 uker gammelt.

Et fattig pikebarn fra Gran sogn, begravet 15/4 1726, 11 uker gammelt.

Et fattig uechte Barn fra Jefnager, begr. 11/6 1726.

Et salig drengbarn fra Land prestegjeld, begravet 31/7 1740 ved Kolbu kirke.

En Betler fra Land, død 16/8, begr. 18/8 1814, 40 år.

En omvandrende Betler hvis Navn og Opholdssted ei vides, døde paa Øvre Rustad 18/9 1824, begr. 21/9 1824 ved Hoff kirke.

To drengbarn fra Sedalstuen i Land ble begravet ved Kolbu kirke 7/8 1740, 1/2 år og 14 dager.

En fattig fra Vardahl, begr. 12/9 1720, 65 år.

Det skal ikke bli lett å identifisere disse personen. Grunnen til at disse ikke er nevnt med fornavn, kan være mange. Det kunne tenkes at ingen visste hva de het, og det kunne tenkes at presten hadde vært uheldig ved innførslene i kirkeboka. - Det finnes mange lignende eksempler på slike mangelfulle innførsler i kirkebøkene.

Skifte på Dotset, Toten, 1772

Skiftene er ei viktig kilde for den som søker opplysninger om familie- og eiendomsforhold. Den 27. juni 1772 var det skifte på Dotset på Eina, Toten etter Dordi Kristoffersdr. (f. ca. 1702, død 1772. Ved begravelsen er hun kalt "Larsdatter" men ellers Kristoffersdatter). Hun var gift med Peder Larsen (f. ca. 1716, død 1780), men de hadde ingen barn, og de som arvet henne var da hennes nærmeste slektninger. Men i og med at hun ikke hadde svært nære slektninger så gir skiftet interessante opplysninger om familieforholdene. I alt er det nevnt 14 arvinger.

1. Hennes søskenbarn Ole Jonsen, 60 år, bosatt på garden Dælen på Hadeland.
2. Hennes søskenbarn Lars Jonsen, 58 år, bosatt på garden Walleby i Gran sogn.
3. Hennes søskenbarn Ole Paulsen, 58 år, bosatt på garden Maller i Gran sogn.
4. Hennes søskenbarn Lars Paulsen, 60 år, bosatt på Nordengen i Gran sogn.
5. Hennes søskenbarn Peder Paulsen Nygard, død, etterlatt seg 2 barn: Hans Pedersen, soldat, bosatt på Smetsrud i Gran sogn, og Rangdi Pedersdatter, gift med Ole Nilsen som bor på plassen Holmenseyer i Gran sogn.
6. Hennes søskenbarn Gulbrand Nielsen Kiechstad, død, etterlatt seg 3 sønner. Hans Gulbrandsen skal være i Trondhiem og Amund Gulbrandsen, fullmyndig, vet ei hvor han er.
7. Hennes søskenbarn Marte Nilsdatter Lysumruden gift med Gulbrand Jensen.
8. Hennes søskenbarn Eli Paulsdatter, som har vært gift med Jens Pedersen Grinistuen, død og etterlatt seg en sønn Nils Jensen, fullmyndig og bosatt på garden Wache i Gran sogn.
9. Hennes søskenbarn Ingeborg Paulsdatter, død og etterlatt seg en datter Rønnov Gislesdatter, gift med Peder Jensen Mollen i Gran sogn.
10. Hennes søskenbarn Dorte Nilsdatter, gift med Lars Simensen Qvien Eyer på Hadeland.

11. Hennes søskenbarn Ane Nilsdatter, gift med Hans Hansen Gulden Eyer på Hadeland.
12. Hennes søskenbarn Kirsti Nilsdatter, død og etterlatt seg 2 barn: Gulbrand Jensen, 11 år og Ingeborg Jensdatter, 20 år som er avlede med Jon Syversen Hveen Eyer i Gran sogn.
13. Hennes søskenbarn Rangdi Nilsdatter, har vært gift med Gulbrand Christoffersen og deretter med Anders Andersen Elchen Eyer, død og etterlatt seg 5 barn: Hans Gulbrandsen, fullmyndig, skal finnes i Holmestrand, Anders Andersen, 22 år, Anne Andersdatter, 18 år, Ragnild Andersdatter, 15 år og Kari Andersdatter, 12 år.
14. Hennes søskenbarn Kari Nilsdatter, har vært gift med Nils Olsen Giøvig Eyer på Hadeland, død og etterlatt seg en sønn Ole Nilsen, gevorben (vervet) soldat, 21 år.

Fast gods 1 fjerding ifølge skjøte 4. mai 1767, tinglyst 29. juli samme år.

Oppsettet er gjort av Svein-Erik Ødegaard).

ABONNER PÅ

Hadeland

det er billig det

Av malerslekt

I den første generasjon av 1700-tallet er nevnt to malere på Toten ved navn Isak og Israel. Etter et oppsett gjort av HH Neumann var dette far og sønn. Navnene Isak og Israel synes noen ganger å gå litt om hverandre. Et og annet er usikkert. Kanskje var den første av dem fra Hadeland, men kom til Toten og ble boende der. Den eldste hette trolig Isak Israelsen og om han er det skrevet at han laget prekestol til Gran kirke i 1700 og prekestol til Hoff kirke 1708-1711. Han var en betydelig kirkekunstner, og drev vel også med andre ting. Det måtte på den tid være vanskelig å greie seg bare ved å dekorere kirker selv om det var et viktig arbeid som samfunnet var godt tjent med ble gjort. Her og nå skal en forsøke å sette opp litt om familiene til disse to personene.

1) Isak maler g 1 m Guri død 1711 og g 2 1712 m Eli Paulsdr. Ovren. Isak Israelsen hadde kjøpt Rønningsby, og 1701 stevnet han Ole Pedersen til å flytte fra garden. I første ekteskap fikk Isak sønnen Israel, se nedenfor og i andre Gunder 1712-1713.

2) Israel Isaksen nevnes som maler 1723 og er trolig død 1726, det stod skifte etter ham 10.10 1726. Han ble gift 1708 med Marte Sørensdtr. Fjellhaug, hun ble gift andre gang 23. 12 1726 med Jens Larsen Skullerud. Barn:

- a. Abraham 1707.
- b. Ole, se neste ledd.
- c. Elias 1713-
- d. Mari, se nedenfor

3b) Ole Israelsen Rønningsby 1710-1770 gift 1738 med Marte Nilsdr. Alm 1704-85. Barn:

- a. Isak 1739-
- b. Berte 1740- g 1771 m Ole Olsen Ødeli 1737-
- c. Nils 1744-1771 g 1767 m Ragnhild Jakobsdr. Hassel
- d. Kristian 1747-1804 g 1769 m Johanne Olsdr. Bjørnstad 1746-1822.
- e. Mari 1749-

3d) Mari Israelsdtr. Rønningsby 1717-1773
født i Panengen gift 1743 med Søren Olsen Røislie. Barn:

- a. Marte 1744-
- b. Gunild 1745-1745, 3 uker
- c. Ole 1747-1749
- d. Berte 1749—
- e. Ole 1752-
- f. Kari 1755-1756
- g. Kari 1757-
- h. Jonas 1758-
- i. Mari 1761-1761, 13 dager
- j. Kari 1761-1761, 13 dager.

4e) Ole Sørensen Røisli 1752-
gift 1779 med Berte Olsdtr. Fossemøllen. Barn:

- a. Søren 1780-
- b. Mari 1782-
- c. Kari 1791—
- d. Ole 1794-
- e. Johanne 1797-

Bogstaverne, saadan som de skrives i Sam-
menhæng med hverandre.

abc. bcc. ccc. dcd. ede. ffg.
ghi. jkl. ikk. klm. lnn. mmo.
nop. opq. pqr. qrs. rst. stv.
lno. mnp. nqj. ojj. jja. zab.

End frøgtumflin bnfamlet vurr.
Vil man en Ting til Grunde larr.

Bjørn Lomsdalen, Land, bedrifter og aner

Bjørn Pedersen Lomsdalen (f. ca. 1697) var gardbruker og bjørneskytter og var stor og sterk. En gang han var på åsen på tiurjakt, traff han en bjørneunge som drev og moret seg med å klyve på skigarden rundt sætervollen. Den skjøt han på, men haglladningen rev bare i ulla og skinnet. Ungen begynte å belje og jamre seg, og da var det ikke lenge før bjørnemor kom, men da var børsa tom. I den tid var det bare munnladning og flintelås, så han hadde ingen tid til å få ladet igjen. Men nå var det livet om å gjøre.

Bamsemor kom farende like mot ham og reiste seg på bakbeina for å angripe ham. I det samme sprang Bjørn like inn på bjørnemor, så de tok ordentlig ryggetak. De valset omkring ei stund så kvist og moll sprutet, og omsider fikk Bjørn hodet sitt inn under haken på dyret, så det ikke fikk bite ham. Det så stygt ut ei stund, men så fikk han tak i tollekniven sin, som han hadde hengende på sida og stakk den i halsen på binna. Bjørn holdt nå på å kveles av blodstrømmen, men etter ei stund falt bjørnemor over ende og var død. Bjørn sa etterpå at hun var den sterkeste han noen gang hadde tatt ryggetak med.

Bjørn Lomsdalen hadde en bror som het Ola som var enda større og sterkere enn Bjørn. En vårkveld de hadde fått seg noen drammer og satt og pratet om ditt og datt, fortalte Bjørn om den folkevonde hingsten sin som var så flink til å passe hestene for bjørnen om sommeren, når de var på åsen.

Ha, ha, sa Ola, den hingsten kan jeg prygle. Jeg vedder fem potter brennevin på at du ikke kan, sa Bjørn. - Bjørn gikk bort i stallen og slapp ut hingsten mens Ola ventet midt på tunet med stabbursnøkkelen i handa. Hingsten kom farende mot ham med gapende kjeft og løfta forbeina for å ta ham av dage. Ola ga hingsten en ørefik så den datt. Tåler du ikke mer enn en heller, sa Ola med det samme hingsten stupte. Da Bjørn kom og fikk se hva som hadde hendt, sa Ola til bror sin: Der ligger fillegampen din.

Bjørn Lomsdalens eldste sønn het Ola. Han solgte Lomsdalen og flyttet til Langbakke. Ola hadde en sønn som også het Ola, og han hadde tre store og staute sønner, Lars, Johan og Ola. Johan målte sine 7 fot og 2 tommer, var grovbygget og sterk som en hest, men godslig og snill. Men en gang ble han sint, og det var da hunden til storbonden Ingebret Lomsdalen nordre fløy på og beit

ham. Johan fikk tak i hunden og tok ham med ei hand i hver kjeve og kløvde hodet på ham. Derpå tok han hunden med seg og slengte den inn i stua til Ingebret og sa: "Her er fillebikkja di." Da ble Engebret så redd at han skalv og rev opp fem daler og bad vakkert om at de måtte være venner. Og vil du ha mer penger, skal du få, sa Ingebret.

Denne fortellingen er hentet fra "Landingsbog 1924" trykt i Decorah i Iowa. Artikkelen er skrevet av Juel Furuseth, og en må kunne anta at artikkelen bygger på muntlig tradisjon. Og det er jo gjerne slikt at tradisjonen som regel alltid inneholder mye verdifullt, men det er også fort gjort at det kan snike seg inn feil, særlig når det gjelder detaljopplysninger. En skal nedenfor forsøke å sette opp ei anetavle for Bjørn Pedersen Lomsdalen, men vil si at en har vært i tvil, men har i alle fall funnet fram til én Bjørn Pedersen Lomsdalen f. ca. 1706 (og ikke 1697, som det står i artikkelen), men kan ikke si sikkert om dette er den rette, men gjør et forsøk og tar gjerne imot kommentarer og rettinger:

1. Bjørn Pedersen Lomsdalen 1706-1744

Foreldre:

2. Peder Madsen Nordre Lomsdalen 1676-1752
3. Anne Bjørnsdtr. Nordre Halmrast 1681-1713.

Besteforeldre:

4. Mads Olsen Nordre Lomsdalen 1650-1715
5. Rønnaug Svendsdtr. Nerløs, skifte 1701
6. Bjørn Gulbrandsen Nordre Halmrast
7. Karen Eriksdtr.

Oldeforeldre:

8. Ole Knutsen Nordre Lomsdalen 1611-1674
9. Ragnild Pedersdtr., skifte 1672.
10. Svend Reersen Nerløs f. 1602.
11. enka etter Narve Nerløs?
12. Gulbrand
- 13.
14. Erik
- 15.

Leffelmann

Stamfaren for denne slekta ble født i Kjøbenhavn ca. 1675 og hette Ambrosius Leffelmann. Han synes tidlig å ha bestemt seg for å bli militær og tjente ei tid i utlandet, men meste av tida i våre distrikter. Fra 1704 var han således offiser ved Totenske kompani, han ble til sist major og døde i 1730.

Han ble første gang gift med Berte Bendixdatter, datter av fogd Bendix Jürgens. Hun er død 1707 fra mann og sønnen Bendix som da var tre år gammel og ble kaptein i Fredrikstad.

Ambrosius Leffelmann ble gift annen gang med Anne Marie Bruun (død 1717), enke etter kaptein Anthony Coucheron og datter av oberst Ole Bruun og hustru Maren f. Lund. I dette ekteskapet kom der fem barn:

1. Maria Magdalena f. 1709 død 1829.
2. Ole Bruun dpt. 8. jan. 1711.
3. Antoni Fredrik døpt 8. mars 1712 og begravet 23. desember 1713.
4. Antoni Fredrik, se nedenfor.
5. Woldemar dpt. 23. november 1715.

Berte Bendixdtr. må ha vært en velstående kvinne, og i 1714 er det nevnt at hun eide gardene Eriksrud, Grøtberg, Skattum og Ås på Toten, som hun hadde overtatt av faren (fogden) og som sønnen Bendix skulle overta når han ble myndig.

Neste ledd var Antoni Fredrik Leffelmann døpt Alle Helgensdag 1714 ved Hoff kirke og begravet 22. september 1773 ved samme kirke. Han ble trolovet 6. desember 1757 med Anna Catrine Heyde født i Biri 1735 og begravet ved Hoff kirke 19. mars 1788. Hennes foreldre var Andreas Jensen Heyde og Martha f. Langeland. De fikk en datter Marte Maria døpt 6. juni 1758, men løytnant og seinere kaptein Antoni Leffelmann hadde også tre barn utenfor ekteskap. Alle som hadde sitt virke innenfor militæretaten, var under militær lovgivning, og det å få unger utenfor ekteskap ble ikke der regnet som noen alvorlig forseelse, ikke sjelden var det temmelig utbredt, noe som prestene naturligvis ikke kunne synes særlig om.

Marte Maria Leffelmann ble gift to ganger, først med Hans Andersen Skramstad i 1799 og andre gang med Kristen Andersen Trosterud. Men ingen barn i noen av disse ekteskap-

ene, men det er sannsynlig at der finnes etterslekt etter Leffelmann ad "uekte" ledd. Ja, tenk om vi ikke hadde hatt disse såkalte "uekte" leddene. Hvor redusert ville ikke anene fra Harald Hårfagre ha vært uten den "uekte" Agnes Håkonsdr.?

En noe uvanlig sak oppsto i 1746, og der Antoni Fredrik Leffelmann kom til å bli en viktig brikke. En annen viktig person var Berthe Malene Mølrop som hadde fått et barn som skapte bølger på Toten. Hun sa at det var kapellanen Fredrik Meier som var far til barnet, men presten protesterte, men var nok hardt ut å kjøre ei tid og det var fare for at denne saka skulle gi svarte anmerkninger på rullebladet. Her ble det da slik at det kom opp at offiseren Antoni Fredrik Leffelmann hadde vært en god del sammen med Berthe Malene, og dermed gled saken ut av verden.

Det er ting som tyder på at Fredrik Meier og soknepresten Hr. Ole Hannibal Hoff ikke var de beste venner. Prosten ble i sin tid beskyldt for å ha katolske tendenser, mens kapellanen ble mistenkt for å være far til et barn født utenfor ekteskap.

Men begge sakene endte uten dramatiske forføyninger for noen av de to prestene, selv om det var ganske tøft noen tid.

Bendix Leffelmann er tidligere nevnt som offiser og ble gift i Vinger 1736 med frøken Helene Elisabeth Junge, død 1762, datter av kommandanten på Kongsvinger oberstløytnant Johan Junge og frue. På den tid var det slik at en offiser helst ikke skulle gifte seg under sin stand og i alle fall ikke utenfor sin stand. Det finnes eksempler seinere på offiserer som slet hardt før de fikk gifte seg med den de ønsket, og det finnes også eksempel på offiserer som forlot sin militære stilling for å få gifte seg med den de helst ville ha.

I verket om norske offiserer av Olai Ovenstad er også nevnt to andre offiserer med etternavn Leffelmann nemlig Bjørn Rude Leffelmann f. i Norge 1744 og død 1795 og Wilhelm Bendix Leffelmann f. i Norge ca. 1747. Han fikk i januar 1784 tillatelse til ekteskap med Anne Bjørnstad (Bjørnstedt) død 1791 på Nesset i Jevnaker 34 år gammel datter av inspektør Bjørnstad ved Tukt- og manufakturhuset i Christiania.

Det å være offiser på 1600-1700-tallet kunne nok være så som så, men verre var det vel å være soldat, men de slapp i alle fall mer militær tjeneste etter noen tid. De som for

eksempel kjørte post i sju år, kunne dermed regne seg som ferdige i kongens tjeneste. Men offiserene måtte stå i år etter år under skiftende forhold. Det hendte de kom ut for store vanskeligheter, men som regel gikk det kanskje bra. Og de hadde jo også sine fordeler. Det å være offiser, gav sosial status, de hørte med langt oppe blant de mer kondisjonerte og ble regnet med i den tids hierarkiske samfunn.

Familien Leffelmann bodde en tid på en av La-gardene på Toten.

Mange offiserslekter ville blitt sterkt redusert om en skulle gått utenom de uekte leddene, Men de må jo selvsagt være med.

Nyttig bok

Har du slektsrøtter i Skjåk i Gudbrandsdalen, da har du muligheter for ei bok med navn "Skjaaks Slægter. Alfabetisk ordnet efter Gaardsnavnene. Samlet af Sogneprest H. H. Neumann". Kilder som er brukt: "Kirkebøgerne fra 1733 til 1900, folketællingen 1801 (Rigsarkivet), skifteretsprotokoller fra 1658 til 1754 (Rigsarkivet), skjøder, pantebreve, familieoptegnelser" Trykt på Lillehammer 1946. 297 sider (Også senere opptrykk).

Boka er som nevnt ordnet alfabetisk på gardsnavn og begynner med Aabuen og slutter med Øygard. Videre er oppsettet delt inn i for eksempel Aabuen I og II. Den første generasjonen i ei slekt er forsynt med bokstaven A, andre generasjon med B osv. Søskenflokkene er ordnet etter tall for eksempel B1, B2, B3.

Bakerst i bok er trykt manntallet for Lom og Skjåk for året 1665. Det er datert Lom Prestegaard 6te October 1664 og signert Poffuel Nilssen Friis, sogneprest.

H. H. Neumann var ivrig ættegransker og utførte først et stort arbeid på dette feltet i Skjåk og seinere på Toten. Hans slektstavler befinner seg på Toten Museum og er i bruk dagstøtt av en eller annen som der finner lett fram særlig i slekter før 1850.

Totninger som reiste langt

Etter opplysninger fra kirkebøkene 1821-1877

Østre Toten

1821

Pige Maria Nilsdtr. 31 år tjener, til Bergens stift.

Pige Johanne Johannesdtr. 31 år, til Lilliedalen i Sverige.

1826

Militær, ungkar Hans Johansen Tandsæteren, 28 år, til Stockholm.

Ektefolkene blikkenslager Johan Mortensen 32 år, kone Beret Hansdtr. 31 1/2 år og barna Ingeborg 4 og Hans 3/4 år til Romsdalen.

Ungkar musketer Ole Johansen Buruld 19 1/4 år til Fredrikshald.

Ungkar militær Hans Paulsen Ostvigen 24 år til Stockholm.

Pigen tjenestepige Oline Larsdtr. Bilitt under Østre Hveem 25 år til Fredriksvern.

1832

Tjenestepige Tonette Olsdtr. Skjøl 20 år til Trondhjem.

1834

Tjenestepige Birte Nilsdtr. Hveem 26 år til Melhus i Guldalen, søndre Trondhjems Amt.

1837

Tjenestepige Oline Larsdtr. Hveemseie 33 år til Skien

1839

Johan Henrik von Ahnen. 47 år betler til Molaug i Sverige.

Ole Christiansen Opsahl, 38 år, arbeidsmann, til Vestlandet uden at kunde opgive bestemt sted, for der at

søge Arbeid og om mulig fast Engagement.
Marie Xstiansdtr. Byeveien 24 år gbrdtr. Til Vestlandet
uden at kunde opgive bestemt District.

1841

Gunhild Syversdtr. (Feier Gunnil) 53 år, Har 3 uægte Børn
hvoraf 2 opholde sig her i østre Toten, til Trondhjems Bye.

1843

Pige Berthe Hansdtr. 27 år og
pige Berte Marie Christiansdtr. 15 år begge til Trondhjem.

1857

Ungkar Anton Johannessen Store Enge 20 år, til Røros.

1861

Selveier Gunder Andersen Faraas 35 år, kone Andrine
Gulbrandsdtr. 37 år og barna Geoline 7 3/4 år og Anton 5
år til Hassel i Nordland.

1862

Mathias Henriksen Præstegaarden 20 år til Nordland.
Ole Pedersen Krabyeie 39 år, kone Olava Guttormsdtr. 42
år og barna: Gusta Petronelle 14 år, Martine 11 år, Peder
Anton 8 år, Olaus 5 år og Nils 2 år, til Nordland.
Petronelle Jensdtr. Grytenholm 34 år, til Dalsby sogn i
Sverige.

1867

Ungkar Peder Anton Andreassen Engeland f. 27/8 1848 til
Tønsberg.

1870

Ungkar Albert Marthin Heltberg Thoresen f. 17/5 1852 til
Trondhjem.
Ungkar Johan Christiansen Sukkestadeie f. 9/8 1853 til
Porsgrunn

1871

Pigen Elisa Evensdtr. Glemmestad f. 13/9 1848 til
Danmark.

Drengen Peder Anton Andreassen Krabyeie f. 30/8 1847 (Nb. Han har siden 1862 boet i Drammen), til Australien.
Pige Johanne Maria Henriksdtr. Ødegaarden f. 4/2 1846 til Porsgrunn.

1872

Johannes Olsen Grønland f. 8/3 1840, til Porsgrunn
Ungkar Marthin Hansen Rognebyeie f. 4/3 1840, til Porsgrunn.

1872

Bundtmagersvend Johannes Olsen Bakkeeje f. 11/3 1838 til Østersund.
Dreng Joachim Christian Werner f. 18/12 1849, til Østersund.

1874

Ægtefolkene handelsmand Anders Thomassen Faraas 57 år f. paa Præsterud og hustru Hanna Petronelle Nilsdtr. f paa Kraby 49 år begge til Sverige.
Pige Marthe Marie Martinsdtr. Sullestadeie f. 1/10 1852 til Sverige.

1876

Pigen Marthine Paulsdtr. Frogtnestadeie f. 19/2 1854 til Carlstad i Sverige.
Ægtefolkene Ole Olsen 38 år og hustru Marthe Arnesdtr. Seierstadeie 38 år med følgende barn: Ole Andreas f. 30/9 1862, Marthin f. 24/11 1864, Johan f. 1/1 1867, Nils f. 4/5 1869, alle til Sogndal.

1877

Johannes Olsen Hveemseie af Grythedalen f. 3/6 1848 til Kragerø.

Vestre Toten

1826

Gaardmandssøn Ole Nilsen Holter i Kolboe 19 år, til Egers Papirfabrik.

1829

Pernille Olsdr. Tangen 21 år til Trondhejem for at tjene hos Kjøbmand Krochnæs.

1832

Carine Olsdr. Vilvang 16 år til Trondhjem for at tjene

1844

Christian Nilsen Holter 23 år, til Handelsstedet Marifjæren i Hafsloe Præstegjeld i Bergens Stift.

1845

Christian Theodoriussen Lie 20 år. til Ramnæs i Jarlsberg.

1846 (eller 1837)

Hans Johnsen Schjølaas med hustru Elene Christiansdr. 40 år og barn Andreas 10 år, alle til Romsdalen.

1847

Maria Jacobsdr. Sivesind 26 år med uægte barn Anne Mathea 2 år og moder Margrete Andersdr. 44 år til Nordmøre.

1851

Christian Juulsen Dotsæt 29 år, til Fyn i Danmark.
Gønnør Gudmundsdr. Amlund 24 år til Stavanger.

1852

Karine Sophie Thomasdr. Knatterud, 22 år, til Stadsbygden.

1863

Anders Andersen f. 25/12 1831, og hustru Oline Pedersdr. 37 år og barna Anders f. 25/6 1854, Peder Antohon f. 11/9 1858 og Gina 1 år til Sortland i Nordland.

Maria Jonsdtr. Ringen, 33 år, Til Sverige hvorfra hun og er kommen.

Elise Andersdtr. Lerudaasen 24 år til Sandefjord.

Anders Pedersen Qvigstad 44 år og hustru Margrethe Olsdtr. 32 år og barna Syvart f. 7/1 1830, Paul Andreas 10 år, Johan f. 20/10 1855 og Martinius f. 24/1 1863, alle til Helgeland.

Andreas Andersen Sæterbakken f. 10/2 1840, efterat have opholdt sig 2 Aar i Christiania, nå til København.

1874

Nikolai Jørgensen Lundvolden 23 år, og Johannes Pedersen Bjørnerud f. 26/7 1853 begge til København.

1875

Nils Johannessen Qvigstad f. 13/5 1854, til Røros.

1877

Ungkar Amund Mortensen Rud f. 26/3 1860.

<u>1876</u>					
1.	1869	Ole Johannesen Finnset f. 6/4 49	27	Simpel til Hveris, faar til Christiania. anst. 4 ^{te} Jan 1876.	
2.	1876.	Anders Jensen Solakeri f. 5. 5. Mortset.	18.	T. Christiania. Arbest 1 ^{te} Mart. 1876.	
3.	1876.	Sids Martin Andersen Floed.	12.	Toppes Gave. - Arbest 1 ^{te} 1876.	
4.	1876.	Anders Johannesen Hedemangen.	20.	T. Christiania. Arbest: 29 1876.	
5.	1876.	Christian Pedersen Ottobridgant m. Gjensidig Pantline	49.		
6.	4	Olsdatter.	46.		

HVA VIL SKJE MED TOTENS BYGDEBOK ?

Av Bjørn Olav Hansen.

Som kjent har forfatteren av Totens Bygdebok Svein Erik Ødegaard sluttet i sin stilling som bygdebokforfatter ved Toten Museum og begynt som konservator ved Glomdalsmuseet i Elverum. Hva som nå vil skje med bygdebokprosjektet er noe uvisst.

-Ødegaaards stilling vil bli utlyst med det aller første, men med det forbehold at vi får den kommunale støtten vi trenger til å fullføre bygdebokprosjektet. Dette vil bli avgjort ved budsjettbehandlingene i november/desember. Etter de signalene vi har fått, ser det ut til at dette vil gå i orden.

Det er museumsbestyrer John Aage Gjestrum ved Toten Museum som sier dette til vårt tidsskrift.

Siden 1979 har Ødegaard gransket slekts- og gards-historie på Toten, noe som har resultert i et fjerde bind av Totens Bygdebok - om Totenvika. Dessuten har han gjort mye av forarbeidet til bindet om Eina og et bind om resten av Balkes historie.

Det er et merkbart tap for slektsforskningen generelt og Toten Museum spesielt, at Svein Erik Ødegaard sluttet. Det er å håpe at Østre og Vestre Toten kommuner ser seg i stand til å være med på å fullføre det verdifulle arbeidet som er påbegynt i og med bind fire av Totens Bygdebok.

Ødegaard har selv uttrykt i et intervju med avisen Samhold at en medvirkende årsak til at han sluttet, var at jobben som bygdebokforfatter ikke var fast.

Det bør Østre og Vestre Toten kommuner sørge for at det blir heretter, slik at vi kan få beholde våre bygdebokforfattere for fremtiden.

Spørsmål & svar

Spørsmål nr. 61

Hvem var foreldrene til: Anne (eller Anna) Eriksdtr. f. ca. 1796. Hun er innført under familienavnet Sukkestad da hun ble gift 24.6.1820 med Ole Jonassen Sukkestadsletta f. 1799. Anne Eriksdtr. døde 9.10 1863, 63 år gammel på Seierstad. Hun er ikke funnet født på Toten og er heller ikke funnet nevnt på Toten i folketellinga for 1801. Men hvor var hun fra, det lurar jeg på.

Hilsen Bjørg Bjørnerud, Oslo

Spørsmål nr. 62

Hvem var:

Peder Hansen ”Bondelien af Vardal¹¹, antagelig f. 1808, død 13. desember 1886.

Gift 8. september 1832 med Birte Andersdatter Krabydælin f. 1799 død 11. januar 1881.

Disse er blant mine aner fra Vestoppland og jeg ville være svært takknemlig om noen kan si hvem foreldrene til Peder Hansen var og gjerne litt om slekta lenger bakover også. Vennlig hilsen Per Bjørnerud, Oslo.

Svar på spørsmål 51 (nr. 1/85)

Terje Tandsether reiser spørsmålet om Anne Pedersdatter som ble gift med Peder Nilsen Gårder. Som også han skriver, er det mest sannsynlig (forutsatt at Anne Pedersdatter er fra Toten) at de giftet seg i 1733. Dette er et vanskelig år for oss genealoger som befatter oss med Toten, da det som kjent er en lakune i kirkebøkene.

Den 10/3 1710 ble Anne Pedersdatter Evenrud døpt. Dette er den eneste aktuelle som passer med hennes antatte alder som er oppgitt ved hennes dødsfall. (Som regel viser det seg at de blir gitt for høy alder ved begravellesinnføringen). Faddere nevnt under Gårder og Evenrud bekrefter ovennevnte antagelse og vi får følgende anerekke for henne:

II.

2. Peder Danielsen Evenrud, ca. 1678-1771
3. Ingeborg Pedersdatter Igelsrud, ca. 1687-1717

III.

4. Daniel Hansen Evenrud fra Berg, ca. 1648/54-1725
5. Anne Gulbrandsdatter Evenrud, ca. 1649-1711, enke etter Peder Jensen Evenrud.
6. Peder Nilsen Igelsrud fra Solberg, ca. 1652/58-1731
7. Marte Torsdatter Rustad nedre, ca. 1658-1741.

IV.

8. Hans Pedersen Berg, ca. 1609-ca. 1679
9. Angjerd Olsdatter Tømmerhol, ca. 1616-1696
10. Ukjent
11. Ukjent
12. Nils Kjeldsen Solberg, ca. 1624/28-1705
13. Ingeborg Olsdatter Båkinn, død ca. 1664
10. Tor Larsen Rustad nedre fra Lunna, født ca. 1618
15. Guro Toresdatter Rustad nedre, ca. 1624-1712

V.

18. og 19: Se dette tidsskrift nr. 2/85 s. 66.
26. Ole Båkinn, død 1650
27. Anne Eriksdatter, død ca. 1680
28. Lars Finnsen Lunna, ca. 1595-ca. 1681
29. Karen Stensdatter, død ca. 1675
30. Se dette tidsskrift nr. 2/85, side 68 og 69.

Undertegnede er takknemlig for eventuelle korrigeringer/
tilføyelser.

Hilsen Alf Gyland, Oslo

Om spørsmål nr. 56

Som svar på spørsmål 56 i nr. 2/85 følger en anerekke, hvor
jeg setter spørsmålstegn ved nr. 10 Jørgen Tømmerhol.

Paul Tømmerhol nevnes 1591. Han er død før 1599, for
da nevnes Angjerd Tømmerhol som sikkert er enken etter
ham. Da deres sønn Ole senere er bruker av gården, er det
vel lite sannsynlig at det i mellomtiden kommer inn en ny
bruker uten familietilknytning. Undertegnede er derfor av
den oppfatning at enken Angjerd har giftet seg igjen med
ovennevnte Jørgen. En annen mulighet er at Jørgen kan
være en eldre bror av Ole og død tidlig.

Følgelig benevnes nr. 5 som NN Jørgensdatter. Er dette
hentet fra kilder eller er det kun en antagelse? Ut i fra
gammel navneskikk het hun kanskje Kirsti, siden Ole Paul-
sens datter i 2. ekteskap kalles ved samme navn.

Har også et spørsmål vedr. nr. 16 Harald Narum. Er det
godskrevet at han er far til Paul Tømmerhol og ikke
eventuelt svigerfar?

Hilsen Alf Gyland, Oslo.

Komplett mikroutgave av «Nordmændene i Amerika»

Martin Ulvestad

Ole Johannes Martinus Ulvestad ble født i Volda i 1865. Da han emigrerte til USA i 1888, tok han i bruk sitt tredje dåpsnavn som fornavn. Det var så mange som het Ole. Ved selvstudium hadde Ulvestad skaffet seg grundige kunnskaper i grammatikk, norsk, engelsk og tysk. De første årene i Amerika arbeidet han som setter i ulike aviser.

1 perioden 1892—1895 skrev og utga han bøkene «Selvhjælp i Engelsk» og «Engelsk-Norsk Ordbog med Udtalebetegnelse». Lærebøkene ble anerkjent og tatt i bruk både av emigranter og ved flere læresteder.

«Nordmændene i Amerika»

Da første bind av verket forelå i 1907, ble salget imidlertid ikke på langt nær det som var ønsket. Bokhandlerne mente boka var for stor og omfattende. De satset heller på en annen, mindre bok, nemlig HR Holands «De Norske Settlementers Historie» som kom ut i 1908. Konkurransen førte til langvarige, bitre avisdebatter i beste norsk-amerikanske pennefekterstil. Andre bind av verket kom ut i 1913, men det bedret ikke situasjonen. Bøkene var for omfattende til å bli folkelesning og Ulvestad hadde tapt store midler på prosjektet. Han fortsatte imidlertid arbeidet med å bevare norske tradisjoner i Amerika, både som svært aktiv i bygdelagsbevegelsen og gjennom utgivelsen av det historiske magasinet «Norsk-Amerikaneren» i Seattle mellom 1916 og 1930.

(Toten Museum har gitt ut mikrofilmutgave på 19 mikrofilmkort, til kroner 228).

Stor datamengde

«Nordmændene i Amerika, deres Historie og Rekord» omfatter to bind i stort format. Totalt sideantall er 1005. Første bind inneholder både historiske, statistiske og biografiske opplysninger. Den historiske delen gjennomgår opplysninger fra de ulike stater, countier og byer der nordmenn slo seg ned. For hvert distrikt i countiene er de første nordmenn og deres opphavssted i Norge registrert. Videre er det opplysninger fra Ulvestads kontaktpersoner i det aktuelle område. Steder med norsk navn er listet opp. Den biografiske del av dette bindet inneholder bl.a. lister over nordmenn i amerikanske kriger og nordmenn i offentlige stillinger. Det finnes oversikter over norsk-amerikanske aviser, tidsskrifter, læresteder, kirkesamfunn m.m. Til slutt følger statistiske opplysninger om en rekke forhold.

Andre

bind inneholder korte biografiske opplysninger ordnet alfabetisk. Til listene er det stikkordregister med henvisninger. Ulvestad har også utarbeidet et kart over «Det norske Amerika».

Verket er et oppslagsverk som kan være til nytte i svært mange undersøkelser, selv om det på langt nær er fullstendig. Det fins også unøyaktigheter i bøkene, - med en slik datamengde er dette nærmest unngåelig. Samlet er Ulvestads verk et viktig kildeskrift for utvandrerhistorien. Det er da også regnet for et av de mest pålitelige når det gjelder den tidlige norske bosettingen i Amerika.

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

GRAN
SPAREBANK
— selskapsbank —

9% rente er godt nok, men DnC Honnørkonto gir deg mer.

- ▶ Egen rådgivningstjeneste for Honnørkonto-kunder.
- ▶ Bankgaranti ved tyveri.
- ▶ Anledning til å bruke bankgiro, Minibank, Eurosjeck og Visa.
- ▶ Vi tar oss av de faste regningene dine.

DnC Honnørkonto er et tilbud til alle som er over 65 år eller mottar alderspensjon. Kom innom en dag og la oss fortelle deg mer.

DnC
- bank for livet